Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 7 mars 1933 kl. 3 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1933/1934 av utgifterna under riksstatens femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o) **Departementschefen.** I den till riksdagen den 3 januari 1933 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1933/1934 har Kungl. Maj:t i avseende å femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, upptagit ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr *K. Kilbom m. fl.* väckt motion, (nr 15), har påyrkats viss nedsättning i statsrådens avlöningar.

Beträffande detta ärende avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

2:o) **Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid statsverkspropositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 januari 1933, sid. 8—10) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till ordinarie avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

dels och nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, nu 247,800 kronor, med 10,500 kronor till 237,300 kronor.

I gällande riksstat fördelar sig förevarande anslag, 247,800 kronor, med 240,100 kronor på departementets ordinarie avlöningsstat och med 7,700 kronor på dess övergångsstat.

Enligt det nu framlagda förslaget skulle den i ordinarie avlöningsstaten ingående posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. nedsättas med 6,000 kronor och posten till ersättning till sakkunniga biträden

åt statens inspektör för fattigvård och barnavård reduceras med 4,500 kronor Övergångsstaten skulle bibehållas oförändrad.

Utskottet. Vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har utskottet funnit sig böra tillstyrka. I fråga om det av departementschefen förordade anståndet med prövningen av ett i särskilt betänkande framlagt förslag rörande överflyttning från departementet till socialstyrelsen av statens fattigvårds- och barnavårdsinspektion ävensom av den centrala handläggningen i övrigt av fattigvårds- och barnavårdsärenden vill utskottet framhålla önskvärdheten av att berörda prövning, så snart ske kan, fullföljes och att förslag i ämnet därefter förelägges riksdagen.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie avlöningsstat för socialdepartementet, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Ordinarie avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	175,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	52,900
Ersättning till sakkunniga biträden åt statens inspektör för fattigvård och barnavård	1,500
Summa kronor	229,600;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli*, nu 247,800 kronor, med 10,500 kronor till 237,300 kronor.

3:o) **Förstärkning av arbetskrafterna å departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 2, sid. 10), hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *förstärkning av arbetskrafterna å departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 10,020 kronor.

Sociala verk och inrättningar.

4:o) **Socialstyrelsen. Socialstyrelsens verksamhet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till socialstyrelsen och till socialstyrelsens verksamhet (punkterna 3 och 4, sid. 11 och 12) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

5:o) **Allmän levnadskostnadsundersökning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5, sid. 12 och 13) att till allmän levnadskostnadsundersökning för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett extra reservationsanslag å 15,000 kronor. Av nämnda anslag och det nu begärda, tillhopa 35,000 kronor, har beräknats att utbetala omkring 30,000 kronor i utlovad ersättning till bokförare och att använda återstoden till bearbetning inom socialstyrelsen av inkommande material.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *allmän levnadskostnadsundersökning* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

6:o) **Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, sid. 13 och 14) och under erinran, att anslaget för innevarande budgetår utgår med 85,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 75,000 kronor.

7:o) **Arbetsdomstolen.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, sid. 14—18) och under erinran om vad utskottet i sitt utlåtande nr 18 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *arbetsdomstolen* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 70,000 kronor.

8:o) **Offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. Bekämpande av arbetslösheten.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till offentliga arbetsförmedlingen i riket m. m. och till bekämpande av arbetslösheten (punkterna 8 och 9, sid. 20—22) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtanden; vilket härmed

anmäles.

9:o) **Yrkesinspektionen. Yrkesinspektionens verksamhet.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkterna 10 och 11, sid. 22—25) och under erinran om vad utskottet i sitt utlåtande nr 18 anfört i fråga om redovisningen å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för yrkesinspektionen att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.	Kronor.
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag* ...	282,400
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	2,000
Summa kronor	284,400;

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *yrkesinspektionen,* nu 301,500 kronor, med 17,100 kronor till 284,400 kronor; samt

c) till *yrkesinspektionens verksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 186,000 kronor.

10:o) **Föreningen för arbetarskydd.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, sid. 25 och 26) och under erinran, att ifrågavarande förening för innevarande budgetår åtnjuter ett statsbidrag av 5,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *föreningen för arbetarskydd* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

11:o) **Arbetsrådet.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt. 13, sid. 26—28) och under erinran, att ifrågavarande anslag för innevarande budgetår uppgår till 56,300 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *arbetsrådet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 44,300 kronor.

12:o) **Upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor.** Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag under punkt 14 (sid. 28—31), hemställer, under erinran att anslag till ifrågavarande ändamål beviljats med 5,000 kronor för innevarande budgetår,

att riksdagen må till *upplysningsverksamhet i emigrationsfrågor* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 1,000 kronor.

13:o) **Bidrag till arbetsledarekurser.** I två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 58, inom första kammaren av herr *A. Nylander m. fl.* och den andra, nr 122, inom andra kammaren av herr *E. Åqvist m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till bidrag till arbetsledarekurser för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor att utgå efter de grunder, som angivits i en av Sveriges Industriförbunds Arbetsledareinstitut hos Kungl. Maj:t gjord framställning och som tillstyrkts av samtliga över framställningen hörda myndigheter.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

I årets statsverksproposition (5:e huvudtiteln punkt 12) beröres en framställning från Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut om fortsatt anslag av 15,000 kronor till bidrag till arbetsledarekurser, vilket departementschefen — »oaktat den betydelse i olika avseenden, som dessa kurser otvivelaktigt äga, med hänsyn till nödvändigheten att för närvarande i görligaste mån begränsa statsutgifter av förevarande slag» — finner böra tillfälligt indragas.

För vart och ett av budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 har riksdagen anvisat ett extra anslag av 15,000 kronor såsom bidrag till dessa kurser. I statsverkspropositionen för år 1932 begärdes endast 10,000 kronor, vilket belopp emellertid på grund av motioner väckta, i första kammaren av herr K. A. S. Nylander och i andra kammaren av herr Edv. Johanson, Stockholm, med hänsyn till den allmänna betydelse dessa kurser ansågos äga, av riksdagen höjdes till 15,000 kronor.

Granskningsnämnden har funnit sig böra föreslå, att anslaget för budgetåret 1933/1934 nedsättes till 10,000 kronor.

Såväl över den gjorda framställningen som över granskningsnämndens förslag hava utlåtanden avgivits av kungl. skolöverstyrelsen, kungl. socialstyrelsen och kungl. statskontoret.

Kungl. skolöverstyrelsen anser sig med nöje kunna »vitsorda att de förhoppningar, som från början ställdes på arbetsledareinstitutets verksamhet, till fullo infriats. Såsom av de av institutets styrelse avlämnade redogörelserna framgår och skolöverstyrelsen vid upprepade inspektionsbesök konstaterat, hava samtliga kurser varit väl besökta och undervisningen har bedrivits på ett i allo tillfredsställande sätt. De allra flesta av kursdeltagarna ha innehaft arbetsledareställning eller av vederbörande arbetsgivare varit rekommenderade till sådan. I betraktande av det stora antal arbetsledareplatser, som förekomma inom den industriella verksamhetens många områden, och det uppenbara behovet av särskild utbildning för dessa platsers innehavare, anser skolöverstyrelsen synnerligen angeläget, att den utbildningsmöjlighet, arbetsledareinstitutet erbjuder, alltjämt upprätthålles. Betydelsen härav synes vara så mycket större under den nuvarande industriella krisen, som just denna tvingar till många åtgärder, vilka ställa alldeles särskilda anspråk på arbetsledarnas insikter och förmåga av anpassning efter omständigheternas krav.» På grund av det anförda tillstyrker skolöverstyrelsen livligt ett statsanslag av 15,000 kronor.

Kungl. socialstyrelsen anför bl. a. att »erfarenheterna av den hittills bedrivna verksamheten torde få anses hava varit gynnsamma; samtliga anordnade kurser hava varit väl besökta, och undervisningen har bedrivits på ett i allo tillfredsställande sätt». Socialstyrelsen framhåller vidare att »betydelsen för det allmänna av att institutets verksamhet upprätthålles torde få anses uppenbar. Även om på sätt granskningsnämnden föreslagit anslaget nu nedsättes med en tredjedel, torde visserligen kunna förmodas, att utvägar skola kunna utfinnas för verksamhetens upprätthållande, men synes sannolikt, att därav skulle föranledas viss begränsning av densamma. Enligt upprättad inkomst- och utgiftsstat för verksamhetsåret 1933/1934 skulle det sökta statsunderstödet förslå till täckande av endast cirka en tredjedel av utgifterna för institutet, medan övriga utgifter äro avsedda att bestridas med anlitande av kursavgifter och bidrag från enskilt håll, främst från Sveriges industriförbund. Med hänsyn tagen till det sammanhang, vari ifrågavarande verksamhet tillkommit, och till den uppenbara betydelsen ur allmän synpunkt av densamma synes det knappast rimligt, att staten nu minskar sitt stöd och överlåter åt de enskilda bidragsgivarna att bestrida än ytterligare andelar av utgifterna för den allmännyttiga verksamheten.

Härtill kommer, att ifrågavarande verksamhet under nuvarande tid av depression inom industrien lärer hava vunnit ökad aktualitet. I sakens natur ligger nämligen, att under perioder av ringa arbetstillgång det skall ej blott befinnas lättare för industriföretagen att kunna bereda personal i arbetsledareställning erforderlig ledighet för deltagande i institutets kurser utan även göra sig gällande en stegrad tendens hos sådana personer att stärka sin kompetens. Styrelsen föreställer sig för övrigt, att en tillfällig permittering ej behöver utgöra hinder för att en person, som eljest intager arbetsledareställning eller befinnes lämplig härför, i förevarande sammanhang jämställes med andra i liknande ställning omedelbart sysselsatta. Ur dessa synpunkter framstår såsom önskvärt, att nu gällande avgifter för kursdeltagare måtte kunna bibehållas eller något jämkas nedåt samt att möjligheter måtte kunna beredas institutet att i minst samma utsträckning, som redan lärer hava skett, medgiva nedsättning i eller befrielse från de föreskrivna kursavgifterna i fall, där verkliga skäl därtill föreligga.» Socialstyrelsen avslutar sitt utlåtande med att »livligt förorda bifall till förevarande ansökan».

Kungl. statskontoret anser sig av statsfinansiella skäl böra uttala önskvärdheten av att granskningsnämndens förslag angående bidragets storlek vinner beaktande.

Till en början vilja vi erinra om att arbetsledareinstitutet tillkommit på initiativ av den s. k. arbetsfredsdelegationen, som i en skrivelse av september 1929 uppmanade industriförbundet att taga under övervägande frågan om upprättandet av ett särskilt arbetsledareinstitut. Därvid framhöll delegationen beträffande kostnaden för en sådan utbildningsanstalt, att anslag syntes kunna påräknas av statsmedel. Med anledning härav igångsattes dylik utbildningsverksamhet och har därefter bedrivits på ett från olika håll lovordat sätt.

Behovet av nu ifrågavarande utbildning kan icke under rådande förhållanden anses hava minskats utan snarare stegrats. För en hel del äldre arbetsledare är en lågkonjunktur som denna med betydligt minskad sysselsättning snart sagt det enda tillfälle, då de kunna göra sig lediga från sin dagliga sysselsättning för att komplettera sitt kunskapsförråd och informeras om de högst väsentligt förändrade förutsättningar och krav, som under nyindustriella förhållanden äro förenade med arbetsledareställningen. Så snart brådska åter inträder ha dessa i regel väsentligt minskad möjlighet att göra sig lediga.

Beträffande yngre arbetsledare och aspiranter till dylika befattningar är det allmänt bekant att många utav dem f. n. äro för längre eller kortare tid permitterade, och enligt uppgift från institutets ledning använda dessa i viss utsträckning den lediga tiden för utbildning vid arbetsledareinstitutets kurser. Sålunda lärer vid de under innevarande budgetår hållna eller pågående kurserna 23 % av kursdeltagarna hava varit mer eller mindre tillfälligt utan anställning men i övrigt väl meriterade. För dessa deltagare har halv eller fullständig befrielse från kursavgift tillämpats.

Att kurserna fylla ett verkligt behov har från de mest skilda håll omvittnats. Detta bestyrkes även därav av samtliga kurser varit väl besatta, en del t. o. m. övertecknade. Sålunda har till kurserna under innevarande budgetår endast 89 % av de anmälda kunnat beredas plats, trots att antalet kursdeltagare i genomsnitt per kurs uppgått till 28 mot 20 st. enligt beräkningar vid kursplanens uppgörande. Till nu begynnande kurs äro 28 anmälda, varav 12 f. n. sakna anställning.

Det bör vidare påpekas, att denna kursverksamhet enligt den uppgjorda inkomst- och utgiftsstaten endast till c:a $^1/_3$ bekostas av allmänna medel

Resterande belopp bestridas med anlitande av kursavgifter och bidrag från enskilda industriorganisationer. Det kan knappast anses rimligt att staten nu undandrager sitt stöd och överlåter åt de enskilda bidragsgivarna att bestrida hela kostnaden för denna även ur det allmännas synpunkt betydelsefulla verksamhet. Det vore säkerligen till obotlig skada om verksamheten på grund härav skulle tvingas att upphöra. Statsbidraget har stor betydelse även ur den synpunkten att arbetsledarekurserna därigenom få karaktären av statsunderstödd och statskontrollerad verksamhet. Likaså har statsbidraget sin betydelse därutinnan att de nu tillämpade kursavgifterna ej behöva höjas, utan fastmera nedsättning därav även i fortsättningen möjliggöres, såsom enligt uppgift kunnat ske under innevarande budgetår.

Utskottet.

För vartdera av budgetåren 1931/1932 och 1932/1933 har riksdagen anvisat ett extra anslag av 15,000 kronor till bidrag till arbetsledarekurser.

Såsom i förevarande motioner erinrats, har Sveriges industriförbunds arbetsledareinstitut i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställt om enahanda anslag för nästkommande budgetår. Sedan granskningsnämnden föreslagit en nedsättning av anslaget för budgetåret 1933/1934 till 10,000 kronor, hava skolöverstyrelsen, socialstyrelsen och statskontoret avgivit särskilda utlåtanden i ärendet. Skolöverstyrelsen och socialstyrelsen hava därvid på skäl, som i motionerna angivits, tillstyrkt bifall till institutets framställning, under det att statskontoret uttalat önskvärdheten av att granskningsnämndens förslag härutinnan må vinna beaktande. Kungl. Maj:t har emellertid med hänsyn till det statsfinansiella läget ansett en tillfällig indragning av statsbidraget påkallad.

Ehuru utskottet givetvis inser nödvändigheten av att statens utgifter under nuvarande förhållanden så långt möjligt är begränsas, har utskottet dock, med hänsyn till den stora betydelse ifrågavarande kursverksamhet ur skilda synpunkter måste anses äga — vilket ock bekräftats av departementschefen — funnit en indragning av statsbidraget — även om denna indragning betecknas såsom tillfällig — icke kunna av utskottet förordas. Behovet av ifrågavarande kurser har från skilda håll omvittnats, och verksamheten synes mer och mer vinna aktualitet. Såsom motionärerna framhållit, synes det ej heller vara rimligt, att staten, sedan den börjat att understödja kurserna, nu skulle tillfälligtvis undandraga sig att lämna bidrag till dessa och helt överlåta kostnaderna åt de enskilda bidragsgivarna. Utskottet vill sålunda föreslå, att staten även för nästkommande budgetår lämnar bidrag för berörda ändamål, varvid dock utskottet i betraktande av den statsfinansiella situationen anser sig böra förorda, att statsbidraget begränsas till 10,000 kronor eller det belopp, granskningsnämnden föreslagit. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de närmare bestämmelserna och villkoren för statsbidragets åtnjutande under nästkommande budgetår.

Utskottet hemställer alltså,

> att riksdagen må i anledning av herr Nylanders m. fl. och herr Åqvists m. fl. ovanberörda motioner, I: 58 och II: 122, till *bidrag för arbetsledarekurser* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

14:o) **Riksförsäkringsanstalten. Riksförsäkringsanstaltens verksamhet.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till riksförsäkringsanstalten och till riksförsäkringsanstaltens verksamhet (punkterna 15 och 16, sid. 32 och 33) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

15:o) **Försäkringsrådet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 17, sid. 33 och 34), vilket i förhållande till gällande stat för försäkringsrådet innebär den förändringen, att partsrepresentanternas arvoden nedsatts från 4,000 kronor till 3,500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för försäkringsrådet att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	65,600
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	2,000
Arvode à 3,500 kronor till en var av två representanter för arbetsgivare och två representanter för arbetare	14,000
Summa kronor	81,600;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *försäkringsrådet*, nu 83,600 kronor, med 2,000 kronor till 81,600 kronor.

16:o) **Försäkringsrådets verksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18, sid. 34—38) att till försäkringsrådets verksamhet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 68,000 kronor.

Det extra förslagsanslaget till försäkringsrådets verksamhet är för löpande budgetår upptaget till 62,800 kronor. Genom beslut den 22 juni 1932 har Kungl. Maj:t fastställt följande stat för användningen av anslaget:

Avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattningshavare	36,200
Ersättningar till sakkunniga, arvoden till suppleanter för ledamöter, som representera arbetsgivarna eller arbetarna, m. m.	17,500
Resekostnads- och traktamentsersättningar	400
Kostnad för uppvärmning, belysning och städning, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidskrifter, för inköp av böcker, för anskaffning och underhåll av inventarier m. m.	8,700
Summa kronor	62,800

Enligt Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag skulle å ena sidan anslagsposten till avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattnings-

havare ökas med 7,700 kronor och å andra sidan anslagsposten till ersättningar till sakkunniga m. m. nedsättas till 15,500 kronor samt anslagsposten till kostnad för uppvärmning m. m. upptagas till 8,200 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *försäkringsrådets verksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 68,000 kronor.

17:o) **Kostnader enligt 19 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts, på riksförsäkringsanstaltens beräkningar grundade förslag (punkt 19, sid. 38—40) hemställer utskottet,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *kostnader enligt 19 § i lagen om försäkring för olycksfall i arbete m. m.*, nu 330,000 kronor, med 170,000 kronor till 500,000 kronor.

18:o) **Statens bidrag till fiskares försäkring.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, sid. 40—42) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *statens bidrag till fiskares försäkring*, nu 120,000 kronor, med 20,000 kronor till 100,000 kronor.

19:o) **Sjukkasseväsendets befrämjande.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21, sid. 42—44) att höja det ordinarie förslagsanslaget till sjukkasseväsendets befrämjande, nu 4,250,000 kronor, med 1,310,000 kronor till 5,560,000 kronor.

I enlighet med socialstyrelsens, av departementschefen godtagna uppskattning har medelsbehovet för nästa budgetår beräknats, såvitt angår statsbidrag enligt hittills gällande grunder, till 4,370,000 kronor och, såvitt angår statsbidrag enligt 1931 års sjukkasselagstiftning, till 1,190,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *sjukkasseväsendets befrämjande*, nu 4,250,000 kronor, med 1,310,000 kronor till 5,560,000 kronor.

20:o) **Bidrag till moderskapsförsäkring. Moderskapsunderstöd.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för budgetåret 1933/1934 anvisa *dels* till bidrag till moderskapsförsäkring ett extra förslagsanslag av 315,000 kronor (punkt 22, sid. 44 och 45), *dels ock* till moderskapsunderstöd ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor (punkt 23, sid. 45 och 46).

För ifrågavarande ändamål äro för innevarande budgetår beviljade anslag med respektive 220,000 kronor och 5,000 kronor. De äskade beloppen hava bestämts i enlighet med socialstyrelsens beräkningar.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *bidrag till moderskapsförsäkring* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 315,000 kronor;

samt

b) till *moderskapsunderstöd* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

21:o) **Pensionsstyrelsens verksamhet m. m.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, sid. 46—51) och under erinran, att anslaget till nu ifrågavarande ändamål för innevarande budgetår utgör 615,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *pensionsstyrelsens verksamhet m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 568,000 kronor.

22:o) **Arvodes- och omkostnadsstat för fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25, sid 51) att godkänna följande arvodes- och omkostnadsstat för fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden, att gälla tillsvidare från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.	Kronor
Arvode till de fyra fullmäktige, som icke tillhöra pensionsstyrelsen, à 2,000 kronor	8,000
Ersättning till fullmäktiges suppleanter, särskilt anlitade sakkunniga personer och annat biträde, värdering i anledning av fastighetsbelåning, förvaring av fondens värdehandlingar samt expenser, förslagsvis	50,000
Ersättning till statsverket för pensionsstyrelsens bestyr med fondförvaltningen	65,000
Summa kronor	123,000.

I förhållande till gällande stat utvisar den av Kungl. Maj:t nu föreslagna staten den skillnaden, att posten ersättning till fullmäktiges suppleanter m. m. höjts från 30,000 kronor till 50,000 kronor. Denna höjning har föranletts därav, att anslaget under de senare åren måst överskridas, budgetåret 1930/1931 med 8,310 kronor och budgetåret 1931/1932 med 12,085 kronor. Överskridandet har huvudsakligen hänfört sig till den största utgiften å posten, nämligen avgiften till Sveriges riksbank för förvaring av fondens värdehandlingar, vilken avgift automatiskt växt i och med fondens årligen fortskridande ökning. Under budgetåret 1931/1932 uppgick förvaringsavgiften till sammanlagt 40,481 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, hemställer alltså,

att riksdagen må godkänna följande arvodes- och omkostnadsstat för fullmäktige för pensionsförsäkringsfonden, att gälla tillsvidare från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.	Kronor
Arvode till de fyra fullmäktige, som icke tillhöra pensionsstyrelsen, à 2,000 kronor	8,000
Ersättning till fullmäktiges suppleanter, särskilt anlitade sakkunniga personer och annat biträde, värdering i anledning av fastighetsbelåning, förvaring av fondens värdehandlingar samt expenser, förslagsvis	50,000
Ersättning till statsverket för pensionsstyrelsens bestyr med fondförvaltningen	65,000
Summa kronor	123,000.

23:o) **Statens kostnad för pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring. Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, sid. 52—56) att

dels till statens kostnad för pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 50,300,000 kronor;

dels ock medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaden för statens bidrag till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen.

Enligt 6 § i pensionsförsäkringslagen utgår av allmänna medel ett tillägg till avgiftspensionen för pensionstagare, som är till arbete varaktigt oförmögen och vilkens årsinkomst ej uppgår för man till 425 kronor och för kvinna till 400 kronor. Pensionstillägget utgör för år räknat för man 225 kronor och för kvinna 210 kronor med visst avdrag, där pensionstagarens årsinkomst överstiger 50 kronor. Under vissa förutsättningar utgår jämväl pensionstillägg för barn under 15 år med högst 102 kronor för varje barn. Vad sålunda är stadgat om pensionstillägg gäller även om understöd, som enligt 33 § i lagen utgår till arbetsoförmögna, vilka icke erlagt pensionsavgifter och således ej kunna erhålla pension. Kostnaden för pensionstilläggen och understöden gäldas enligt 10 § i lagen till tre fjärdedelar av staten och till en fjärdedel av landstingen och kommunerna.

Förevarande anslag användes i första hand till gäldande av statens kostnad för pensionstillägg och understöd. Därjämte bestridas från anslaget statsbidrag till pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet samt kostnaderna för den frivilliga pensionsförsäkringen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 40,200,000 kronor.

Det för nästkommande budgetår äskade anslaget är beräknat med ledning av kalkyler, som uppgjorts av pensionsstyrelsen.

Sedan åtskilliga år har riksdagen på framställning av Kungl. Maj:t för varje budgetår medgivit, att av förslagsanslaget till statens kostnad för pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring, finge jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelades, för åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet av pensionsstyrelsen för respektive budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor. Med stöd av nämnda medgivande har därefter Kungl. Maj:t varje år av sagda anslag ställt ett belopp av 100,000 kronor till pensionsstyrelsens förfogande att användas för angivna ändamål.

Enligt granskningsnämndens, av departementschefen nu tillstyrkta förslag skulle statsbidraget till pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet — för vilken kostnaderna i övrigt bestridas från överskottsmedel ur pensionsförsäkringsfonden — för nästkommande budgetår indragas.

Utskottet. Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framlagda förslag angående dels anvisande av anslag till statens kostnad för pensionstillägg och understöd enligt pensionsförsäkringslagen, dels ock medgivande att från anslaget må bestridas kostnaderna för den frivilliga pensionsförsäkringen hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Såsom nämnts, har Kungl. Maj:t föreslagit, att det statsbidrag å högst 100,000 kronor, som sedan åtskilliga år utgått till pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet från anslaget till statens kostnad för pensionstillägg och understöd, skulle för nästkommande budgetår indragas. Enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, har pensionsstyrelsen funnit detta förslags genomförande ägnat att ingiva starka betänkligheter. Utskottet vill med anledning härav erinra om att riksdagen vid flera tillfällen hävdat den uppfattningen, att en proportionsvis riktigare fördelning av kostnaderna för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet mellan staten och pensionsförsäkringsfonden bör åvägabringas. Vid sådant förhållande har utskottet ansett sig icke kunna tillstyrka en indragning — även om densamma är provisorisk — av statsbidraget till verksamheten i fråga, utan synes bidraget, i avbidan på att förenämnda spörsmål om fördelningen av kostnaderna vinner sin lösning, böra även för nästa budgetår utgå såsom hittills varit fallet. Ett bifall till utskottets förslag torde icke behöva föranleda höjning av det anslag, varom nu är fråga.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *statens kostnad för pensionstillägg och understöd enligt lagen om allmän pensionsförsäkring* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 50,300,000 kronor;

b) medgiva, att av nämnda förslagsanslag må gäldas kostnaden för statens bidrag till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkringen; samt

c) medgiva, att av samma förslagsanslag må för *åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* jämlikt de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under samma budgetår disponeras ett belopp av högst 100,000 kronor.

24:o) **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar. Postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1934—1938.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 27 och 28, sid. 57—59) att för budgetåret 1933/1934 anvisa till ersättning till postverket för pensionsutbetalningar ett extra förslagsanslag av 280,000 kronor samt till postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1934—1938 ett extra förslagsanslag av 110,000 kronor.

För förstnämnda ändamål är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett anslag å 275,000 kronor. Till täckande av postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1929—1933 anvisade 1928 års riksdag 100,000 kronor. Medelsbehovet för nästa budgetår har beträffande ifrågavarande ändamål uppskattats till ovan angivna, av pensionsstyrelsen beräknade belopp.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 280,000 kronor; samt

b) till *postverkets kostnader för tryckning och expediering av pensionskvitton för femårsperioden 1934—1938* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 110,000 kronor.

25:o) **Ersättning till häradsskrivarna för pensionsförteckningar.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till ersättning till häradsskrivarna för pensionsförteckningar (punkt 29, sid. 59 och 60) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

26:o) **Statens tvångsarbetsanstalter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 30, sid. 60—65) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till statens tvångsarbetsanstalter, nu 511,000 kronor, med 2,800 kronor till 513,800 kronor.

Med föranledande av uttalande av 1932 års riksdag har posten vikariatsersättningar å avlöningsstaten för tvångsarbetsanstalten å Svartsjö sänkts i

den av departementschefen föreslagna staten från 20,000 kronor i gällande stat till 16,000 kronor.

Förslaget till omkostnadsstat för tvångsarbetsanstalten och alkoholistanstalten å Svartsjö är grundat på en genomsnittssiffra av 260 internerade per dag. Enligt departementschefens beräkning utgör det belopp, som erfordras för driften, 104,700 kronor. Därav har emellertid ett belopp av 34,000 kronor ansetts böra belöpa å alkoholistanstalten, varför å omkostnadsstaten för tvångsarbetsanstalten uppförts skillnaden, 70,700 kronor. Motsvarande belopp i den för innevarande budgetår fastställda staten är 71,500 kronor.

Vad beträffar tvångsarbetsanstalten och alkoholistanstalten i Landskrona, har departementschefen vid uppgörandet av förslag till omkostnadsstat utgått från en genomsnittsbeläggning av 100 internerade per dag. Det för driften erforderliga beloppet har uppskattats till 101,600 kronor, varav emellertid 8,000 kronor ansetts böra belöpa å alkoholistanstalten. Skillnaden, 93,600 kronor, innebär sålunda en höjning av motsvarande belopp, 86,000 kronor, i tvångsarbetsanstaltens omkostnadsstat för innevarande budgetår.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens tvångsarbetsanstalter, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.

A. Avlöningsstat.	Kronor
Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.	
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	181,700
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	16,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	48,000
Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.	
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	65,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	5,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	33,300
B. Omkostnadsstat.	
Tvångsarbetsanstalten å Svartsjö.	
Övriga kostnader för driften, *förslagsanslag*	70,700
Tvångsarbetsanstalten i Landskrona.	
Övriga kostnader för driften, *förslagsanslag*	93,600
Summa kronor	513,800;

samt

b) höja det ordinare förslagsanslaget till *statens tvångsarbetsanstalter*, nu 511,000 kronor, med 2,800 kronor till 513,800 kronor.

27:o) **Utvidgning av tvångsarbetsanstalten i Landskrona m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31, sid. 66 och 67) att till utvidgning av tvångsarbetsanstalten i Landskrona m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,000 kronor.

Av det äskade beloppet skulle 12,000 kronor användas till uppförande av garage, avsett att rymma tre automobiler med en släpvagn och försett med vinterbonad vind, 4,200 kronor till anläggande av åskledare och återstoden till ritningar, kontroll, arbetsledning och administration samt oförutsedda utgifter.

Departementschefen har framhållit, att det vid utförandet av de avsedda arbetena torde böra stå vederbörande fritt att, om någon besparing kan vinnas å de för det ena arbetet beräknade medlen, taga denna besparing i anspråk för det andra arbetet.

Utskottet, som tagit del av de i ärendet ingivna ritningarna, har funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t föreslagit och hemställer alltså, *Utskottet.*

att riksdagen må till *utvidgning av tvångsarbetsanstalten i Landskrona m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 18,000 kronor.

28:o) **Frälsningsarméns räddningshem.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, sid 68) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *frälsningsarméns räddningshem* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

29:o) **Statens alkoholistanstalter vid Svartsjö och i Landskrona.** Under hänvisning till punkt 26:o) här ovan och då utskottet icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag under punkt 33 (sid. 68 och 69) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *statens alkoholistanstalter vid Svartsjö och i Landskrona* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 42,000 kronor.

30:o) **Statens alkoholistanstalt å Venngarn.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, sid. 69 och 70), vilket i förhållande till gällande stat för alkoholistanstalten utvisar den förändringen, att den å omkostnadsstaten

uppförda posten, 86,400 kronor, sänkts med 1,000 kronor till 85,400 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens alkoholistanstalt å Venngarn, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

A. Avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	68,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	27,600
B. Omkostnadsstat.	
Övriga kostnader för driften, *förslagsanslag*	85,400
Summa kronor	181,000;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *statens alkoholistanstalt å Venngarn*, nu 182,000 kronor, med 1,000 kronor till 181,000 kronor.

31:o) **Främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 35, sid. 70—74) att till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor.

Ifrågavarande anslag är för innevarande budgetår uppfört i riksstaten med 92,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts nu framlagda förslag skulle till understöd till nykterhetsnämnderna jämlikt kungörelsen den 27 maj 1932 (nr 216) beräknas 30,000 kronor. Motsvarande belopp utgör för innevarande budgetår 45,000 kronor. För konferenser och kurser m. m. har beräknats 7,000 kronor mot nu anvisade 15,000 kronor. Vidare har medelsbehovet för understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder beräknats till 15,000 kronor, innebärande en minskning med 5,000 kronor i förhållande till det belopp, som för innevarande budgetår ställts till förfogande för ändamålet. Statsbidraget till »Tidskrift för nykterhetsnämnderna» har föreslagits att sänkas med 1,000 kronor eller från 4,000 kronor till 3,000 kronor, varemot beloppet till avlöning till en tjänsteman hos socialstyrelsen bibehållits oförändrat.

Anslaget har avsetts att täckas av avkastningen av rusdrycksmedelsfonden.

I samband med Kungl. Maj:ts förslag har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 54, inom första kammaren av herr *Oscar Olsson* m. fl. och den andra, nr 159, inom andra kammaren av herr *A. Olsson* i Gävle m. fl., vari hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte bevilja till direkta understöd åt nykterhets-

nämnderna enligt kungörelsen den 27 maj 1932 45,000 kronor och till sammanslutningar av nykterhetsnämnder 20,000 kronor.

Till stöd för sina förslag hava motionärerna anfört följande.

Kungl. Maj:t föreslår i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, sid. 70—74, att anslaget till främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m. nedsättes från 92,000 kronor till 63,000 kronor med fördelning på följande poster:

30,000 kronor till direkta understöd av statsmedel till de kommunala nykterhetsnämndernas verksamhet i enlighet med kungörelsen den 27 maj 1932 (mot 45,000 kronor under nuvarande budgetår),

7,000 kronor till konferenser och kurser för nykterhetsnämndsledamöter samt reseersättningar för bevistande av sådana kurser (15,000 kronor),

15,000 kronor till understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder (20,000 kronor),

3,000 kronor till understöd för utgivande av Tidskrift för nykterhetsnämnderna (4,000 kronor), samt

8,000 kronor till avlöning till en tjänsteman i socialstyrelsen för nykterhetsnämndsärenden (8,000 kronor).

Anslaget skulle liksom hittills täckas av avkastningen av rusdrycksmedelsfonden.

Nödvändigheten för statsverket att i nuvarande situation inskränka sina utgifter är uppenbar. Då det ändock kan göras gällande, att ovanberörda besparing icke är lycklig, sammanhänger detta därmed att Kungl. Maj:ts förslag i själva verket innebär, att staten övervältrar på kommunerna att bära utgifter, som den hjälpt dem att bära under de senaste åren. En sådan åtgärd är icke skälig, ty staten har trots allt större möjligheter att bära dessa utgifter än de ofta små och starkt skattetyngda kommuner, om vilka här är fråga. Med avseende å behovet av den statliga insatsen ifråga om de direkta understöden till de kommunala nykterhetsnämnderna må anföras följande ur ett föredrag vid nykterhetsnämndskonferensen sistlidne maj i Stockholm:

»80 % av nykterhetsnämnderna — inkl. fattigvårdsstyrelser, som utgöra sådana nämnder — hava icke något som helst kommunalt anslag; förhållandena växla kraftigt i olika delar av landet, sämst äro de i Götaland, där procenttalet är 87, bättre i Svealand med 71 och bäst i Norrland med 44 — — —. Omkring 450 nämnder i landet hava kommunala anslag, vilka tillhopa uppgå till omkring 175,000 kronor (om man icke räknar med storstäderna Stockholm och Göteborg). Av dessa hava c:a 25 ett anslag av mer än 1,000 kronor medan 425 hava anslag understigande 1,000 å tillhopa omkring 60,000 kronor. Om man räknar med att staten bestrider $^3/_4$ av kommunens ifrågavarande kostnader, dock högst 1,000 kronor — d. v. s. de av årets riksdag antagna bestämmelserna — skulle härför erfordras $^3/_4$ av 60,000 + 25 × 1,000 eller tillhopa omkring 70,000 kronor. Därest staten ansloge detta belopp årligen till direkta understöd åt nykterhetsnämnderna, skulle bl. a. den stora fördelen vinnas, att kommunerna kunde med visshet räkna på att få statsanslag till denna verksamhet, vilket de hittills icke kunnat i anseende till anslagets knapphet. Betydelsen härav för kommunernas benägenhet att anvisa nämnderna kommunalt anslag är uppenbar.»

De hittillsvarande anslagsbeloppen för de direkta understöden till nykterhetsnämnderna — innevarande budgetår 45,000 kronor — ha sålunda i själva verket varit otillräckliga för att möjliggöra en rimlig tillämpning av ovanberörda kungörelse. Önskvärt vore därför, att denna anslagspost kunde höjas,

för att bereda kommunerna den lindring, som man avsett genom bestämmelserna i ämnet. Om det av naturliga skäl för närvarande icke göres anspråk på en sådan höjning, bör det dock icke komma ifråga att sänka denna anslagspost under det otillräckliga belopp, som nu utgår.

Det vore önskligt att bibehålla även anslagsposten till konferenser och kurser vid det nuvarande beloppet, 15,000 kronor. Då yrkande härpå icke framställes i detta sammanhang, är det för att giva uttryck åt en vilja att visa den största möjliga återhållsamhet ifråga om anspråken på statens utgifter.

Beträffande anslagsposten understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder må endast hänvisas till socialstyrelsens yttrande (återgivet å sid. 73 i propositionen), varav i själva verket framgår, att det icke kan vara rådligt att minska denna anslagspost. Beloppet bör därför även för följande budgetår bibehållas vid 20,000 kronor.

Utskottet. Vid prövning av förevarande anslagsfråga har utskottet, vad först beträffar spörsmålet om understöd åt nykterhetsnämnderna, uppmärksammat, att socialstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 26 september 1932 anfört, bland annat, att under budgetåret 1931/1932 i understöd till nykterhetsnämnderna för år 1931 utbetalats ett belopp av sammanlagt 35,540 kronor, vilket belopp med omkring 20,000 kronor understigit vad nämnderna i berörda hänseende begärt, samt att den höjning av maximibeloppet, som genom senaste författningsändring ägt rum, komme att föranleda stegrade anspråk på understöd av ifrågavarande slag. Dylika anspråk komme ock att bliva en följd av de ökade arbetsuppgifter och kostnader, som tillämpningen av den nya alkoholistlagen i vissa hänseenden komme att medföra för nykterhetsnämnderna. Erfarenheten de senaste åren gåve vidare vid handen, att flera nykterhetsnämnder börjat utnyttja möjligheten till erhållande av statsbidrag. Socialstyrelsen skulle för den skull under normala förhållanden ansett lämpligt att för nästa budgetår föreslå en icke obetydlig höjning av det belopp å 45,000 kronor, vilket för innevarande budgetår beräknats till direkta understöd åt nykterhetsnämnderna. Styrelsen har emellertid på grund av den nuvarande ekonomiska situationen ansett sig böra såsom en nödfallsutväg förorda en nedsättning av sistnämnda belopp med förslagsvis en tredjedel. Till denna ståndpunkt har departementschefen anslutit sig.

Ehuru utskottet till fullo inser nödvändigheten av att under nuvarande situation begränsa statsutgifterna i så stor utsträckning som möjligt, har utskottet dock — med hänsyn till det avbräck i nämndernas verksamhet, som en reducering av statsbidraget skulle hava till följd och då nedsättningen i fråga i realiteten skulle innebära ett övervältrande på kommunerna av utgifter, vilkas bestridande åvilat staten under de senare åren — ansett sig icke kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag i berörda avseende. Utskottet vill förorda motionärernas yrkande i denna del.

I övrigt har utskottet funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och avstyrker således motionerna i vad de avse understöd åt sammanslutningar av nykterhetsnämnder.

Den vid bifall till utskottets förslag föranledda ökningen å 15,000 kronor

av det av Kungl. Maj:t nu äskade anslaget utövar intet inflytande på rikstatens utgiftssumma utan påverkar endast den avsättning till statsverkets fond av rusdrycksmedel, varom Kungl. Maj:t under utgifter för kapitalökning, III. statsverkets fond av rusdrycksmedel gör framställning. Beträffande sistnämnda förslag avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande förslag samt herr Oscar Olssons m. fl. och herr Olssons i Gävle m. fl. motioner, I: 54 och II: 159, till *främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 78,000 kronor.

32:o) **Bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, sid. 75—77) att

dels till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 370,000 kronor,

dels ock medgiva, att till erkända alkoholistanstalten Hagbyhemmet må för budgetåret 1933/1934 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre 1 krona för dag och vårdplats än även högst tre kronor 25 öre för dag och vårdad person.

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål beviljats ett anslag å 300,000 kronor.

Till nästkommande budgetår har genom utvidgning av vissa erkända alkoholistanstalter planerats en ökning av vårdkapaciteten med ett 50-tal nya platser. Hela antalet vårddagar vid de erkända anstalterna har därför under budgetåret 1933/1934 uppskattats till 72,000, medan för de enskilda anstalterna ansetts kunna räknas med samma siffra som för löpande budgetår eller 24,000 vårddagar. Vid oförändrat driftkostnadsbidrag samt under förutsättning av en i förhållande till platstillgången oförändrad beläggningsfrekvens å anstalterna hava utgifterna å anslaget beräknats automatiskt stiga till ett belopp av något över 400,000 kronor under budgetåret 1933/1934. Därvid har frånräknats det belopp, som skolat åtgå till garantibidrag för Hemmet Gunnarskog, vilket enligt meddelande från anstaltens styrelse komme att den 1 juli 1933 upphöra med sin verksamhet, varemot fortsatt garantibidrag beräknats till Hagbyhemmet.

Det sålunda erhållna beloppet, 400,000 kronor, har minskats med 30,000 kronor, utgörande den besparing, som erhålles genom sänkning av driftkostnadsbidraget med 25 öre per vårddag för samtliga anstalter och med ytterligare belopp för sådana anstalter, där driften — på grund av antalet platser och beläggningen eller av annan orsak — ställer sig mer ekonomisk än för andra.

Utskottet. Utskottet, som ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag om nedsättning av statsbidraget till de alkoholistanstalter, varom fråga är, har ej heller i övrigt haft något att erinra mot vad under förevarande punkt föreslagits. Anslaget torde såsom hittills böra täckas av avkastningen av rusdrycksmedelsfonden.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 370,000 kronor; samt

b) medgiva, att till erkända alkoholistanstalten Hagbyhemmet må för budgetåret 1933/1934 utgå bidrag till driftkostnaderna med ej mindre 1 krona för dag och vårdplats än även högst tre kronor 25 öre för dag och vårdad person.

33:o) **Tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 37, sid. 77 och 78) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *tillfälligt omhändertagande av alkoholister m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor.

34:o) **Bidrag till anordnande av erkända alkoholistanstalter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 38, sid. 78—81) att, därest erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog nedlägges, föreningen Hemmet Gunnarskog och de personer, som på grund av avgivna förbindelser äro skyldiga att återbära de av föreningen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1917, den 31 december 1918 och den 29 april 1921 uppburna statsbidragen å tillhopa 15,000 kronor, må befrias från nämnda skyldighet.

Genom nämnda beslut har Kungl. Maj:t beviljat ifrågavarande förening statsbidrag *dels* till vissa byggnads-, reparations- och förbättringsarbeten vid erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog med tillhopa 9,000 kronor, *dels ock* för anskaffande av vissa inventarier vid samma anstalt med inalles 6,000 kronor.

Anstaltsstyrelsen har för avsikt att nedlägga verksamheten från och med den 1 juli 1933.

Utskottet. Med hänsyn till de skäl, de i förevarande ärende hörda myndigheterna till stöd för förevarande förslag anfört, har utskottet ansett sig icke böra motsätta sig detsamma och får alltså hemställa,

att riksdagen må medgiva, att, därest erkända alkoholistanstalten Hemmet Gunnarskog nedlägges, föreningen Hemmet Gunnarskog och de personer, som på grund av avgivna för-

bindelser äro skyldiga att återbära de av föreningen jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 december 1917, den 31 december 1918 och den 29 april 1921 uppburna statsbidragen å tillhopa 15,000 kronor, må befrias från nämnda skyldighet.

35:o) **Resor vid tvångsinternering av alkoholister. Interneringskostnader i vissa fall.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 39 och 40, sid. 81 och 82) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till *resor vid tvångsinternering av alkoholister* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,000 kronor; samt

b) till *interneringskostnader i vissa fall* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

36:o) **Statsinspektion av fattigvård och barnavård.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 41, sid. 82 och 83) och under erinran, att för innevarande budgetår beviljats ett anslag å 80,000 kronor för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *statsinspektion av fattigvård och barnavård* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 75,000 kronor.

37:o) **Fattigvård i allmänhet. Barnavård i allmänhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 42 och 43, sid. 83 och 84) att höja *dels* det ordinarie förslagsanslaget till fattigvård i allmänhet, nu 1,400,000 kronor, med 150,000 kronor till 1,550,000 kronor, *dels ock* det ordinarie förslagsanslaget till barnavård i allmänhet, nu 150,000 kronor, med 40,000 kronor till 190,000 kronor.

De föreslagna höjningarna äro föranledda av storleken för budgetåret 1931/1932 av de utgifter, vilka bestridas från förevarande anslag och vilka icke förväntas undergå någon minskning under nästa budgetår.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) höja det ordinarie förslagsanslaget till *fattigvård i allmänhet*, nu 1,400,000 kronor, med 150,000 kronor till 1,550,000 kronor; samt

b) höja det ordinarie förslagsanslaget till *barnavård i allmänhet*, nu 150,000 kronor, med 40,000 kronor till 190,000 kronor.

38:o) **Fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44, sid. 85 och

86) att höja det ordinarie förslagsanslaget till fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m., nu 300,000 kronor, med 450,000 kronor till 750,000 kronor.

Det äskade beloppet har beräknats med ledning av hittillsvarande belastning av anslaget.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m.*, nu 300,000 kronor, med 450,000 kronor till 750,000 kronor.

39:o) **Ersättning till Stockholms stad för viss fattigvård m. m. åt gammalsvenskbybor**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45, sid. 86 och 87) att, i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlåtas i ämnet, till ersättning till Stockholms stad för viss fattigvård m. m. åt gammalsvenskbybor för budgetåret 1933/1934 beräkna ett extra förslagsanslag av 18,500 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 27 januari 1933 dagtecknad proposition, nr 70, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden samma dag, föreslagit riksdagen att till ersättning till Stockholms stad för viss fattigvård m. m. åt gammalsvenskbybor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 18,500 kronor.

Utskottet. Med hänsyn till de skäl, som till stöd för förevarande förslag anförts och då beräkningen av anslaget icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *ersättning till Stockholms stad för viss fattigvård m. m. åt gammalsvenskbybor* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 18,500 kronor.

40:o) **Svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, sid. 89—91) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *svenska fattigvårds- och barnavårdsförbundet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 15,000 kronor.

41:o) **Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47, sid. 91—95) att till bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 110,000 kronor.

Departementschefen har meddelat, att uppburna statsbidrag enligt från arbetshemmen meddelade uppgifter för andra halvåret 1931 och första halv året 1932 belöpt sig till sammanlagt 111,918 kronor. Med stöd därav har en höjning av anslaget till 110,000 kronor ansetts motiverad.

Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 110,000 kronor.

42:o) **Skyddsuppfostran.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48, sid. 95—97) att höja det ordinarie förslagsanslaget till skyddsuppfostran, nu 530,000 kronor, med 30,000 kronor till 560,000 kronor.

Från detta anslag, som från och med budgetåret 1925/1926 varit uppfört i riksstaten, bestridas dels statsbidrag till barnavårdsnämnder och skyddshem jämlikt kungörelsen den 8 maj 1925 (nr 131), dels de hyresbelopp m. m., den fyllnad av statsmedel samt de ersättningar för icke belagda platser, vilka enligt av riksdagen godkända avtal med vissa enskilda institutioner om anordnande av skyddshem skola utgå av statsmedel, dels bidrag — till belopp av 41,100 kronor — till avlöningar åt vissa befattningshavare vid ett av dessa skyddshem, nämligen åkerbrukskolonien Hall, dels ock arvode till skyddshemsinspektören.

I fråga om de olika belopp, som ingå i beräkningen för det för nästkommande budgetår äskade anslaget må nämnas, att i statsbidrag till barnavårdsnämnderna upptagits 160,000 kronor och i statsbidrag till skyddshemmen omkring 254,000 kronor, motsvarande en beläggning av i genomsnitt 81.5 % av de skyddshemsplatser, som under budgetåret beräknas vara tillgängliga. Därjämte hava medel beräknats till ersättning för icke belagda platser å vissa skyddshem. Med hänsyn till att antalet obelagda platser å Hall kan antagas skola reduceras i förhållande till antalet icke belagda platser under budgetåret 1931/1932, då ersättning utgått med 21,498 kronor, har ett belopp av 15,000 kronor ansetts tillfyllest.

Under erinran om 1930 års riksdags i skrivelse nr 319 gjorda uttalande angående överflyttning till åkerbrukskolonien Hall från uppfostringsanstalten å Salbohed av vissa där intagna elever får utskottet hemställa, *Utskottet.*

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *skyddsuppfostran*, nu 530,000 kronor, med 30,000 kronor till 560,000 kronor.

43:o) **Inspektions- och upplysningsarbete med avseende å spädbarns- och förlossningshem.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, sid.

97) att till inspektions- och upplysningsarbete med avseende å spädbarns- och förlossningshem för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Från och med budgetåret 1931/1932 hava från förevarande anslag, som i riksstaten för nämnda och följande budgetår uppförts med samma belopp som det nu äskade eller 3,000 kronor, bestritts kostnaderna för en fortlöpande statlig kontroll över de enskilda spädbarns- och förlossningshemmen förenad med upplysningsverksamhet. Enligt stadgan den 29 maj 1931 (nr 172) angående enskilda sjukhem och förlossningshem skall tillsyn å förlossningshem i annat än medicinskt-hygieniskt hänseende utövas under inseende av statens inspektör för fattigvård och barnavård, utav statens fattigvårds- och barnavårdskonsulenter samt barnavårdsnämnderna ävensom, där så finnes erforderligt, av särskilt tillkallade personer.

Under budgetåret 1931/1932 hava för verksamhetens bedrivande varit anlitade två sociala experter, en kvinnlig och en manlig. Enligt avgivna rapporter har den kvinnliga experten under budgetåret inspekterat 51 spädbarnshem och den manlige 7 förlossningshem.

Utskottet. Utskottet, som icke velat motsätta sig anvisandet av det av Kungl. Maj:t för budgetåret 1933/1934 äskade anslagsbeloppet, vill framhålla angelägenheten av att undersökning vidtages rörande möjligheten av att den verksamhet, varom nu är fråga, må kunna upphöra.

Under hänvisning till vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till *inspektions- och upplysningsarbete med avseende å spädbarns- och förlossningshem* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

44:o) **Medicinalstyrelsen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50, sid. 98 och 99) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till ordinarie avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

dels ock nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till medicinalstyrelsen, nu 399,500 kronor, med 15,000 kronor till 384,500 kronor.

Genom brev den 9 maj 1930 är fastställd en övergångsstat å 18,100 kronor. Anslagsbeloppet motsvarar de båda staternas sammanlagda slutsummor.

Det av departementschefen förordade förslaget till ordinarie avlöningsstat för medicinalstyrelsen utvisar i förhållande till gällande stat den förändringen, att följande poster sänkts, nämligen posten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet m. m. från 98,650 kronor

till 91,650 kronor och posten till reseersättningar från 30,050 kronor till 22,050 kronor.

Utskottet, som ansluter sig till förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie avlöningsstat för medicinalstyrelsen, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Ordinarie avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag	251,700
Arvode till generaldirektörens ställföreträdare	1,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vetenskapliga rådet m. m., förslagsanslag	91,650
Reseersättningar, förslagsanslag	22,050
Summa kronor	366,400;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *medicinalstyrelsen*, nu 399,500 kronor, med 15,000 kronor till 384,500 kronor.

45:o) **Sinnessjuknämnden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 51, sid. 99 och 100) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *sinnessjuknämnden* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 13,200 kronor.

46:o) **Statens bakteriologiska laboratorium.** Utskottet, som ansett sig böra ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, sid. 100—104), hemställer, under framhållande av att det å gällande omkostnadsstat uppförda beloppet sänkts med 23,000 kronor eller från 51,200 kronor till 28,200 kronor,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens bakteriologiska laboratorium, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.

A. Avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	40,600
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	1,200
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	72,000
B. Omkostnadsstat.	
Övriga kostnader för driften, *förslagsanslag*	28,200
Summa kronor	142,000;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *statens bakteriologiska laboratorium,* nu 165,000 kronor, med 23,000 kronor till 142,000 kronor.

47:o) **Statens rättskemiska laboratorium.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, sid. 104—107) och under framhållande av att den å gällande stat uppförda posten »övriga kostnader för driften» sänkts från 5,750 kronor till 4,500 kronor samt upptagits såsom förslagsanslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för statens rättskemiska laboratorium, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.

A. Avlöningsstat.

	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag* ..	14,800
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	400
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	5,300

B. Omkostnadsstat.

Övriga kostnader för driften, *förslagsanslag*	4,500
Summa kronor	25,000;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *statens rättskemiska laboratorium,* nu 26,250 kronor, med 1,250 kronor till 25,000 kronor.

48:o) **Statens farmaceutiska laboratorium.** På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 54, sid. 107) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetär ägt rum, till *statens farmaceutiska laboratorium* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 24,500 kronor.

49:o) **Förste provinsialläkare och provinsialläkare.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, sid. 107—110) och under framhållande av att den å gällande stat uppförda posten till expeditionslokal, skrivbiträde och övriga expenser för förste provinsialläkare sänkts från 53,300 kronor till 43,100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för förste provinsialläkare och provinsialläkare, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.	Kronor
Avlöningar till förste provinsialläkare och provinsialläkare, *förslagsanslag*	2,820,600
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	200,000
Arvoden till biträdande förste provinsialläkare	11,600
Expeditionslokal, skrivbiträde och övriga expenser för förste provinsialläkare	43,100
Summa kronor	3,075,300;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *förste provinsialläkare och provinsialläkare*, nu 3,085,500 kronor, med 10,200 kronor till 3,075,300 kronor.

50:o **Reseersättningar vid provinsialläkarstaten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, sid. 110) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *reseersättningar vid provinsialläkarstaten*, nu 140,000 kronor, med 15,000 kronor till 125,000 kronor.

51:o) **Tillfälliga lönetillägg åt vissa provinsialläkare.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, sid. 110 och 111) och under erinran, att förevarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 3,600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *tillfälliga lönetillägg åt vissa provinsialläkare* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 3,360 kronor.

52:o) **Bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare å landsbygden.** I två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 55, inom första kammaren av herrar *C. Eriksson* och *H. Andersson* och den andra, nr 157, inom andra kammaren av herrar *C. J. Högström* och *E. Hultman*, har hemställts, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1933/1934 under femte huvudtiteln till bidrag för uppförande av provinsialläkarbostäder på landsbygden anvisa ett anslag av 144,000 kronor.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras förslag anförda skälen får utskottet hänvisa till motionen I: 55.

Vid anmälan av frågan om anslag till ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår har departementschefen anfört följande:

De förhållanden, vilka föranlett anvisande av anslag till bidrag för anskaffande av bostäder åt provinsialläkare, torde hava under senare år i åtskilliga avseenden förändrats. Sålunda synas svårigheterna att anskaffa lämpliga bostäder åt nämnda läkare numera i allmänhet vara mindre än förr. Med nuvarande tillgång på läkare är det vidare knappast att befara, att något provinsialläkardistrikt skulle komma att bliva obesatt på grund av bristen på tillfredsställande läkarbostad. Under sådana omständigheter kan det ifrågasättas, om överhuvud statsmakterna i fortsättningen böra anvisa

medel för bidrag av förevarande slag. Medicinalstyrelsen har ock hemställt om anslag under förutsättning att statsbidrag för detta ändamål fortfarande ansåges böra utgå. Till antydda spörsmål är jag icke beredd att taga ställning, men enligt min mening föreligga icke tillräckliga skäl, i betraktande jämväl av nuvarande statsfinansiella situation, att nya medel för ändamålet nu ställas till förfogande.

Utskottet. Utskottet delar den av departementschefen sålunda uttalade meningen, att de förhållanden, som föranlett beviljandet av anslag till nu berörda ändamål, under senare år i skilda avseenden förändrats. Emellertid vill utskottet såsom sin åsikt framhålla, att, även om med hänsyn till den nuvarande statsfinansiella situationen anslag för ändamålet jämväl enligt utskottets mening icke kan beviljas för nästkommande budgetår, skäl synas föreligga för att de provinsialläkardistrikt, som redan uppfört eller påbörjat uppförande av läkarbostäder, må, så snart ske kan, komma i åtnjutande av statsbidrag. I detta sammanhang vill ock utskottet påpeka angelägenheten av att, då fråga är om byggnadsbidrag av denna eller liknande art, vederbörande sökande i samband med prövningen av ritningar m. m. såvitt möjligt erhåller upplysning om och när statsbidrag är att påräkna.

På grund av vad sålunda anförts, hemställer alltså utskottet,

att herrar C. Erikssons och H. Anderssons samt Högströms och Hultmans förevarande motioner, I: 55 och II: 157, icke må vinna riksdagens bifall.

53:o) **Dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare.** På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 58, sid. 113) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *dyrtidstillägg åt vissa extra provinsialläkare* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 500 kronor.

54:o) **Statens sinnessjukhus.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, sid. 114—128) att

dels bestämma antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus på sätt i statsrådsprotokollet angivits;

dels godkänna följande stat för statens sinnessjukhus, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.

A. **Avlöningsstat.**

	Kronor
Avlöningar till ordinarie befattningshavare, *förslagsanslag*	8,850,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	850,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	2,700,000

B. **Omkostnadsstat.**

Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund, *förslagsanslag*	150,000
Övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll, *förslagsanslag*	10,100,000
Summa kronor	22,650,000;

dels och höja det ordinarie förslagsanslaget till statens sinnessjukhus, nu 10,300,000 kronor, med 300,000 kronor till 10,600,000 kronor.

Ändringar i antalet ordinarie befattningar. Vid bestämmandet av antalet ordinarie befattningshavare vid sinnessjukhusen under nästkommande budgetår har räknats med att Ryhovs sjukhus i Jönköping skulle kunna tagas i bruk för sitt ändamål omkring den 1 oktober 1933 och Umedalens sjukhus omkring ett år senare.

Vidare skulle vid Furunäsets sjukhus vid Piteå en överskötarbefattning utbytas mot en befattning såsom översköterska, vid Psykiatriska sjukhuset i Stockholm en skötarbefattning ändras till en sköterskebefattning samt vid Restads sjukhus vid Vänersborg tre skötarbefattningar utbytas mot tre sköterskebefattningar och en befattning såsom uppsyningsman av 1:a klass ändras till en föreståndersbefattning av 1:a klass. Slutligen skulle vid S:ta Maria sjukhus i Hälsingborg inrättas en ordinarie befattning såsom hantverksföreståndare av 2:a klass och en magasinsföreståndarbefattning vid Birgittas sjukhus i Vadstena överflyttas till Ryhovs sjukhus.

I förhållande till det för innevarande budgetår bestämda antalet ordinarie befattningar innebär nu berörda förhållanden en ökning med

1 överläkare av 1:a klass,
1 förste läkare,
2 överläkare av 3:e klass,
3 andre läkare,
1 syssloman av 2:a klass,
1 bokhållare,
1 kassör,
1 kameralbiträde,
1 kanslibiträde,
4 föreståndersker av 1:a klass,
6 överskötare,
3 föreståndersker av 2:a klass,
62 skötare,
28 översköterskor,
102 sköterskor,
1 maskinmästare av 1:a klass,
2 hantverksföreståndare av 1:a klass,
1 maskinist av 1:a klass,
1 trädgårdsmästare,
7 hantverksföreståndare av 2:a klass,
2 maskinister av 2:a klass,
1 köksföreståndersska av 1:a klass,
1 arbetsföreståndersska,
6 hantverkare,
1 post- och stadsbud,
1 tvättföreståndersska av 1:a klass,
5 eldare av 2:a klass,
1 närmaste biträde till köksföreståndersska,
1 yttre nattvakt,
1 närmaste biträde till tvättföreståndersska,
2 sömmerskor och väverskor.

Inrättande av en icke-ordinarie befattning vid Ulleråkers sjukhus. Vad angår denna fråga, har departementschefen framhållit, att, därest icke riksdagen framställer erinran om inrättande av en extra-ordinarie befattning i lönegraden B 15, vars innehavare skulle vid Ulleråkers sjukhus förestå snickeriverkstaden och därjämte utöva direkt arbetsledning vid byggnadsarbetens utförande å anstalten m. m., han hade för avsikt att i sinom tid hos Kungl. Maj:t framlägga förslag härom.

Beräkning av anslagsbehovet. Departementschefen har uppskattat utgifterna för statens sinnessjukhus till 22,650,000 kronor och inkomsterna till 12,050,000 kronor. Det för nästa budgetår behövliga anslaget skulle sålunda utgöra 10,600,000 kronor. I förhållande till den för innevarande budgetår fastställda staten för sinnessjukhusen utvisar den av departementschefen föreslagna höjning av följande poster, nämligen posten avlöningar till ordinarie befattningshavare från 8,740,000 kronor med 110,000 kronor till 8,850,000 kronor, posten vikariatsersättningar från 820,000 kronor med 30,000 kronor till 850,000 kronor, posten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. från 2,600,000 kronor med 100,000 kronor till 2,700,000 kronor och posten övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll från 9,900,000 kronor med 200,000 kronor till 10,100,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 57, inom första kammaren av herrar *K. A. Johanson* och *O. G. Karlsson* och den andra, nr 167, inom andra kammaren av herr *J. H. Blomquist*, i vilka hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag om inrättande av en extra-ordinarie befattning vid Ulleråkers sjukhus, med placering i lönegrad B 15, och i stället förklara, att den vid sjukhuset vakanta snickeriförmansbefattningen, lönegraden B 10, bör i vanlig ordning återbesättas.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1, femte huvudtiteln, punkt 59, under rubriken »Sinnessjukvårdsanstalterna» föreslås i enlighet med medicinalstyrelsens förslag inrättande av en ny befattning vid Ulleråkers sjukhus, visserligen tillsvidare som extra-ordinarie, med placering i lönegrad B 15.

Denna befattningshavare är avsedd att ersätta den sedan några år, på grund av förutvarande innehavarens avgång med döden, vakanta snickeriförmansbefattningen, och skulle utöver de med denna befattning förenade åliggandena ha att utöva arbetsledning inom byggnadsfacket, med andra ord bli en sorts verkmästare för byggnadsarbeten.

Vid statens sinnessjukhus sorterar de olika hantverksföreståndarna direkt under vederbörande syssloman, med undantag för reparatörer vid maskinavdelningen som närmast sorterar under maskinmästaren, och det är denne som, inom ramen för de upprättade besiktningsinstrumenten och i anledning härav beviljade anslag, har att tillse att vederbörande reparationer bli utförda. Genom nu föreslagen anordning är det tydligen avsikten att på denna nya befattningshavare överflytta en del av dessa uppgifter.

Medicinalstyrelsen, som naturligtvis grundar sitt förslag på framställning från vederbörande sjukhusdirektion, hade först begärt att få tillerkänna snickeriföreståndaren ett årligt tillägg utöver de för befattningen bestämda löneförmånerna, lönegrad B 10, av 600 kronor.

Yttrande över detta förslag avgavs av civilförvaltningens lönenämnd och statskontoret.

Lönenämnden ville inte förorda ett system med särskilda tillägg vid sidan av lönestaten, nämnden ansåg det då vara bättre att inrätta en extra-ordinarie befattning med placering i sådan lönegrad att det ungefär motsvarade vad man velat åstadkomma med det särskilda tillägget. En av nämndens ledamöter hade varit av skiljaktig mening och för sin del ansett att sjuk-

husets intressen bäst tillgodosågs med att den vakanta befattningen i vanlig ordning återbesattes.

Statskontoret uttalade betänkligheter mot inrättande av en ny befattning, enär det kunde befaras medföra att framställningar av liknande art komme att göras från andra sjukhus av liknande slag.

Emot dessa av statskontoret anförda betänkligheter genmäles att Ulleråkers sjukhus i förevarande hänseende icke är jämförbart med övriga sinnessjukhus av liknande storlek, eller S:t Lars, Ryhovs och S:ta Maria sjukhus, och detta därför att de båda sistnämnda äro nya och S:t Lars under den senaste tiden genomgått en genomgripande restauration, medan däremot Ulleråkers sjukhus är gammalt och på grund härav kräver omfattande underhållsarbeten.

Om de anförda skälen skulle ha någon betydelse så kan det knappast vara annat än att tidpunkten, då de av statskontoret befarade konsekvenserna komma att göra sig gällande, måhända kan framflyttas något; att fog finnes för desamma torde vara obestridligt.

Man kan för övrigt inte underlåta att fästa sig vid att medicinalstyrelsen då den i skrivelse den 7 juni 1932 överlämnade framställningen till Kungl. Maj:t anför, »att styrelsen icke motsatte sig en försöksanordning i föreslagen riktning för vinnande av erfarenhet», man torde härav kunna draga den slutsatsen att styrelsen för egen del inte var övertygad om nödvändigheten av den föreslagna åtgärden.

Då vi för vår del motsätta oss inrättande av denna nya befattning är det inte endast därför att vi anse densamma onödig utan också därför att vi äro övertygade om att de konsekvenser, som statskontoret befarat, inom kort komma att göra sig gällande, och vem vet, måhända det inte dröjer så länge förrän också andra konsekvenser kunna bli en följd av den föreslagna anordningen. Det kan måhända visa sig bli så att att denna nya verkmästare, eller vad han nu skall kallas, på grund av sina åligganden att utöva arbetsledning inom byggnadsfacket inte anses kunna i erforderlig utsträckning direkt leda arbetet å snickeriverkstaden, varför det kan tänkas att framställning kommer om att få anställa en särskild förman för detta.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag, i vad detsamma avser beräkningen av antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus samt anslagsbehovet för nu ifrågavarande ändamål, har icke givit utskottet anledning till erinran.

Vad däremot angår det ifrågasatta inrättandet av en extra-ordinarie befattning vid Ulleråkers sjukhus med placering i lönegraden B 15, har utskottet med hänsyn till de konsekvenser, som skulle bliva en följd av bifall till detta förslag, funnit sig böra avstyrka detsamma. Utskottet delar alltså de av statskontoret uttalade betänkligheterna härutinnan och förordar de i ämnet väckta motionerna. Den vid sjukhuset i fråga vakanta hantverksföreståndarebefattningen torde därför böra i vanlig ordning återbesättas.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet alltså hemställa,

I:o) att riksdagen må

a) bestämma antalet ordinarie befattningar vid statens sinnessjukhus på följande sätt:

I. Läkarpersonal.

Befattning	Lönegrad
15 överläkare av 1:a klass	B 29
16 förste läkare	B 28
4 överläkare av 2:a klass	B 28
16 överläkare av 3:e klass	B 27
34 andre läkare	B 26
1 läkare vid S:t Olofs sjukhus i Visby	B 26

II. Kontorspersonal.

4 sysslomän av 1:a klass	B 24
10 sysslomän av 2:a klass	B 22
7 sysslomän av 3:e klass	B 21
16 bokhållare	B 15
21 kassörer	B 11
11 kameralbiträden	B 8
15 kanslibiträden	B 7
2 kontorsbiträden	B 4

III. Sjukvårdspersonal.

17 uppsyningsmän av 1:a klass	B 14
30 föreståndersko av 1:a klass	B 12
18 uppsyningsmän av 2:a klass	B 10
147 överskötare	B 8
34 föreståndersko av 2:a klass	B 7
929 skötare	B 6
298 översköterskor	B 6
1,129 sköterskor	B 3

IV. Ekonomipersonal.

13 maskinmästare av 1:a klass	B 14
7 maskinmästare av 2:a klass	B 12
8 befallningsmän	B 10
33 hantverksföreståndare av 1:a klass	B 10
18 maskinister av 1:a klass	B 10
18 trädgårdsmästare	B 10
106 hantverksföreståndare av 2:a klass	B 8
23 maskinister av 2:a klass	B 8
14 köksföreståndersko av 1:a klass	B 7
10 magasinsföreståndare	B 7
19 arbetsföreståndersko	B 6
12 bageriföreståndersko	B 6
10 chaufförer	B 6
15 eldare av 1:a klass	B 6
6 förmän i trädgård och jordbruk	B 6

Befattning	Lönegrad
92 hantverkare	B 6
6 köksföreståndarskor av 2:a klass	B 6
21 post- och stadsbud	B 6
17 tvättföreståndarskor av 1:a klass	B 6
86 eldare av 2:a klass	B 5
28 föreståndare i stall, ladugård och svinstall	B 5
16 närmaste biträden till köksföreståndarska	B 5
23 yttre nattvakter	B 5
9 närmaste biträden till bageriföreståndarska	B 3
3 tvättföreståndarskor av 2:a klass	B 3
16 närmaste biträden till tvättföreståndarska	B 3
37 sömmerskor eller väverskor	B 3;

b) godkänna följande stat för statens sinnessjukhus, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934.

Stat.

A. Avlöningsstat.

	Kronor
Avlöningar till ordinarie befattningshavare, *förslagsanslag*	8,850,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	850,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	2,700,000

B. Omkostnadsstat.

Driftkostnadsersättning för psykiatriska kliniken i Lund, *förslagsanslag*	150,000
Övriga kostnader för sinnessjukhusens underhåll, *förslagsanslag*	10,100,000
Summa kronor	22,650,000;

c) höja det ordinarie förslagsanslaget till *statens sinnessjukhus*, nu 10,300,000 kronor, med 300,000 kronor till 10,600,000 kronor;

samt

II:o) att herrar K. A. Johansons och O. G. Karlssons samt herr Blomquists ovanberörda motioner, I: 57 och II: 167, må anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört.

55:o) **Inlösen av vårdplatser vid sinnessjukhusen m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående inlösen av vårdplatser vid sinnessjukhusen m. m. (punkt 60, sid. 128) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

56:o) **Bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 61, sid. 129 och 130) att höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö, nu 1,300,000 kronor, med 1,300,000 kronor till 2,600,000 kronor.

Anslagsbehovet för nästa budgetår har beräknats på följande sätt:

Statsbidrag till Stockholm	driftbidrag kr.	1,117,604	
	platsbidrag »	524,334	1,641,938
» » Göteborg	driftbidrag »	508,004	
	platsbidrag »	238,541	746,545
» » Malmö	driftbidrag »	164,149	
	platsbidrag »	71,703	235,852
	Summa statsbidrag kr.		2,624,335

Den sålunda erhållna slutsumman har ansetts kunna avrundas till 2,600,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö*, nu 1,300,000 kronor, med 1,300,000 kronor till 2,600,000 kronor.

57:o) **Anstalter för obildbara sinnesslöa. Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkterna 62 och 63, sid. 130—137) att

dels höja det ordinarie förslagsanslaget till anstalter för obildbara sinnesslöa, nu 880,000 kronor, med 20,000 kronor till 900,000 kronor;

dels höja det ordinarie förslagsanslaget till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, nu 865,000 kronor, med 15,000 kronor till 880,000 kronor;

dels ock godkänna de av departementschefen förordade ändringarna i grunderna för anslagens användning.

Till anstalt för obildbara sinnesslöa utgår statsbidrag halvårsvis med högst 180 kronor för envar av det antal obildbara sinnesslöa, som i medeltal för dag under nästföregående halvår vårdats å anstalten.

Statsbidrag till anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, utgår med följande belopp, nämligen

till *uppfostringsanstalt*, därest anstalten anordnats och understödes av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej deltager i landsting, samt står under inseende av en utav landsting eller stadsfullmäktige utsedd styrelse, med 180 kronor för vart och ett av det antal sinnesslöa barn, som i medel-

tal för dag under nästföregående lästermin å anstalten eller på dess bekostnad åtnjutit underhåll (interna elever), och med 90 kronor för vart och ett av det antal andra i anstalten intagna barn, som i medeltal för dag under nästföregående lästermin deltagit i undervisningen (externa elever), samt, därest anstalten är enskild, med högst nyssnämnda belopp;

till *arbetshem*, därest arbetshemmet anordnats och understödes av landsting eller stadsfullmäktige i stad, som ej deltager i landsting, med 135 kronor för var och en av det antal sinnesslöa, som i medeltal för dag under nästföregående halvår varit intaget å arbetshemmet, och, därest detsamma är enskilt, med högst nyssnämnda belopp; samt

till arbetshem, som anordnar *kontrollerad familjevård* för sinnesslöa, med belopp motsvarande arbetshemmets kostnad för sålunda under nästföregående halvår utackorderade sinnesslöa, dock högst 90 kronor för var och en av det antal sinnesslöa, som i medeltal för dag under nämnda halvår utackorderats från arbetshemmet.

Statsbidragen till förevarande anstalter beviljas av medicinalstyrelsen. De nu utgående bidragsbeloppen fastställdes år 1924.

Till nedbringande av statsverkets avsevärda utgifter för här förevarande ändamål har departementschefen föreslagit vissa åtgärder rörande de enskilda anstalterna, av betydelse företrädesvis beträffande anstalterna för obildbara sinnesslöa.

Till en början framhåller departementschefen, att det kunde ifrågasättas, huruvida den ökning i antalet vårdplatser, som under senare tid ägt rum och alltjämt fortsatte, vore påkallad av ett oundgängligt behov.

Att märka vore, att en statlig anstalt för svårskötta sinnesslöa för närvarande anordnades i Lund, nämligen Vipeholms sjukhus, och att denna anstalt, som beräknades bliva färdig i början av år 1935, vore avsedd för 600 sinnesslöa. Att genom inrättandet härav en väsentlig minskning i behovet av platser för andra sinnesslöa skulle inträda har synts departementschefen tydligt. På grund härav och då ökningen av antalet vårdplatser under senare år i huvudsak fölle å enskilda anstalter, syntes för framtiden beviljande av statsbidrag till ny enskild anstalt böra föregås av en prövning, till synes lämpligen av medicinalstyrelsen, huruvida behovet av platser vore sådant, att anstalten borde komma i åtnjutande av statsbidrag. Visserligen syntes behovet av en dylik prövning särskilt göra sig gällande i fråga om anstalter för obildbara sinnesslöa, men tillräckliga skäl syntes icke föreligga att begränsa prövningen till dessa.

Vidare syntes i anslutning till vad som anförts i motioner vid fjolårets riksdag statsbidrag böra vid enskilda anstalter utgå allenast för sinnesslöa, för vilka vårdavgiften icke överstege visst belopp. Tillräckligt tillförlitligt material för bestämmande av detta maximibelopp föreläge emellertid icke för närvarande. För övrigt syntes det ock kunna ifrågasättas, huruvida för samtliga dessa anstalter ett och samma maximibelopp borde fastställas. De omständigheter, som härutinnan vore av betydelse, skiftade nämligen avsevärt. Anstalterna vore sålunda av mycket olika storleksordning och belägna å

platser med skiljaktiga levnadskostnader. Vidare vore den vård, som meddelades å de olika anstalterna, växlande till sin beskaffenhet, i främsta rummet beroende på huru svårskötta de intagna vore. I stället för att bestämma ett för alla anstalter lika stort maximibelopp av vårdavgiften borde försöksvis en prövning för varje särskild anstalt äga rum, vilken vårdavgift högst kunde utgå för att statsbidrag skulle få åtnjutas. Denna prövning syntes lämpligen böra omhänderhavas av medicinalstyrelsen. Statsbidragen till de enskilda anstalterna utginge med *högst* ovan angivna belopp, och det ankomme å medicinalstyrelsen att bestämma, huru stora statsbidragen i de särskilda fallen skulle vara. Det förefölle då naturligt, att medicinalstyrelsen i samband därmed jämväl fastställde beloppet av den högsta vårdavgiften. Styrelsen skulle för här ifrågavarande ändamål först hava att söka komma till en uppfattning om driftkostnadernas verkliga storlek och därefter avväga förhållandet mellan statsbidraget och vårdavgiften. Den relation, som därvid borde tillämpas, syntes icke nu behöva bestämt fixeras, men den av styrelsen föreslagna normen för statsbidragets storlek, en tredjedel av driftkostnaderna, syntes böra vara vägledande. Naturligen borde prövningen av vårdavgifternas och statsbidragens belopp ske med så stort beaktande som möjligt av de särskilda förhållanden, som kunde föreligga i de enskilda fallen. Vad anginge övergången till den sålunda ifrågasatta nya ordningen syntes detta kunna ske redan i början av nästa budgetår. Då statsbidragen första gången efter den 1 juli 1933 beviljades, skulle prövning ske av statsbidragens storlek samt av de vårdavgifter, som borde utgå för tiden från och med sistnämnda dag. Ändring i de belopp, som då komme att bestämmas, borde tydligen sedermera ej ske, med mindre särskilda omständigheter därtill föranledde.

För att bereda medicinalstyrelsen möjlighet att säkrare bedöma driftkostnadernas verkliga storlek och till främjande i möjligaste mån av enhetlighet vid bestämmandet av den högsta vårdavgift, som finge utkrävas, och av statsbidragens belopp, syntes det nödvändigt, att de enskilda anstalternas bokföring skedde på ett likartat sätt. I mån av behov syntes styrelsen därför böra äga föreskriva skyldighet för enskild anstalt, som ville åtnjuta statsbidrag, att ordna sin bokföring i enlighet med de bestämmelser styrelsen funne lämpliga. Att härvid för dessa anstalter, vilka ofta vore jämförelsevis små, en så enkel och praktisk bokföring som möjligt borde eftersträvas vore tydligt. Medicinalstyrelsen borde naturligen också hava befogenhet att vid inspektion eller eljest taga del av de böcker, som fördes vid anstalterna. Enligt vad departementschefen inhämtat, hade medicinalstyrelsen redan vidtagit vissa åtgärder i syfte att främja en lämplig och enhetlig bokföring vid anstalterna.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår, har detta med ledning av det nuvarande antalet belagda vårdplatser beräknats till 990,000 kronor ifråga om anstalter för obildbara sinnesslöa och till 900,000 kronor ifråga om anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka. Med hänsyn till

den minskning av medelsbehovet, som vore att emotse vid tillämpning av de av departementschefen förordade reglerna, hava nyssnämnda belopp minskats till 900,000 kronor respektive 880,000 kronor.

Utskottet har funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag till ändringar i grunderna för nu nämnda anslags användning. Då storleken av de äskade beloppen ej heller givit utskottet anledning till erinran, hemställer utskottet, *Utskottet.*

att riksdagen må

a) höja det ordinarie förslagsanslaget till *anstalter för obildbara sinnesslöa*, nu 880,000 kronor, med 20,000 kronor till 900,000 kronor;

b) höja det ordinarie förslagsanslaget till *anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka*, nu 865,000 kronor, med 15,000 kronor till 880,000 kronor; samt

c) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 januari 1933 förordade ändringarna i grunderna för anslagens användning.

58:o) **Epileptikeranstalter**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, sid. 137—139) att

dels höja det ordinarie förslagsanslaget till epileptikeranstalter, nu 205,000 kronor, med 15,000 kronor till 220,000 kronor;

dels ock godkänna de av departementschefen förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

Statsbidrag till anstalter för fallandesjuka utgår för närvarande till *uppfostringsanstalt* med 225 kronor för vart och ett av det antal barn, som i medeltal per dag under nästföregående lästermin varit intaget å anstalten, och till *arbetshem* med likaledes 225 kronor för vart och ett av det antal fallandesjuka, som i medeltal för dag under nästföregående halvår varit intaget å arbetshemmet. Bidraget beviljas av medicinalstyrelsen. Bidragsbeloppet fastställdes år 1924.

Departementschefen har beträffande grunderna för anslagets användning föreslagit samma anordningar, som i föregående punkt angivits beträffande sinnesslöanstalter. Samtliga epileptikeranstalter ägas för närvarande av enskilda.

Det för nästa budgetår erforderliga anslagsbeloppet har vid oförändrade bidragsgrunder uppskattats till 250,000 kronor. Med hänsyn till de åtgärder, som föreslagits till nedbringande av utgifterna, har en jämkning till 220,000 kronor vidtagits.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) höja det ordinarie förslagsanslaget till *epileptikeranstalter*, nu 205,000 kronor, med 15,000 kronor till 220,000 kronor; samt

b) godkänna de av departementschefen i statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 januari 1933 förordade ändringarna i grunderna för anslagets användning.

59:o) **Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar. Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 65 och 66, sid. 139—142) och under erinran, att anslag till ifrågavarande ändamål beviljats för innevarande budgetår med respektive 22,000 kronor och 28,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 21,200 kronor; samt

b) till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 22,700 kronor.

60:o) **Visst dräneringsarbete vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar.** Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag (punkt 67, sid. 142 och 143), hemställer,

att riksdagen må till *visst dräneringsarbete vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa gossar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 1,550 kronor.

61:o) **Avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor.** På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 68, sid. 143—144) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *avlöningar och vikariatsersättningar m. m. vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 13,900 kronor.

62:o) **Bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, sid. 144 och 145) och under erinran, att anslag för det ändamål, varom nu är fråga, för innevarande budgetår anvisats med 7,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *bidrag till driftkostnader i övrigt vid statens uppfostringsanstalt för sinnesslöa flickor* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 5,900 kronor.

63:o) **Understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag beträffande anslag till förevarande ändamål

(punkt 70, sid. 145), för vilket medel för innevarande budgetår anvisats med 2,500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *understöd åt spetälskesjukas familjer m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 2,000 kronor.

64:o) **Bidrag till uppförande och inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 71, sid. 146—161) att

I. *dels* till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor;

II. *dels* medgiva, att från nämnda anslag må av Kungl. Maj:t beviljas

till stiftelsen Solhem — utöver det byggnadsbidrag, som tidigare jämlikt riksdagens medgivande tillerkänts stiftelsen för uppförande av en anstalt för vård av barn med kirurgisk tuberkulos — ett ytterligare byggnadsbidrag av 40,000 kronor,

till föreningen för kustvård åt skrofulösa barn

a) såsom ersättning för föreningens kostnader för av föreningen utförda elektriska installationsarbeten vid kustsanatoriet Apelviken ett bidrag av 35,308 kronor 92 öre;

b) för påbörjande av ny paviljong I vid nämnda sanatorium i enlighet med av departementschefen förordat förslag ett byggnadsbidrag av högst 120,800 kronor;

c) för den tid av budgetåret 1933/1934, varunder till statligt driftkostnadsbidrag berättigade vårdplatser inom nämnda paviljong på grund av utförandet av under b) avsedda arbeten icke kunnat vara belagda, ett evakueringsbidrag till belopp av 2 kronor 75 öre för varje dylik obelagd vårdplats och dag;

till Västernorrlands läns landsting *ej mindre* — utöver det byggnadsbidrag, som jämlikt gällande bestämmelser beträffande statsbidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter tillerkänts eller må komma att tillerkännas landstinget för uppförandet av en vid länssanatoriet i Sundsvall anordnad barnpaviljong med 72 vårdplatser — ett extra byggnadsbidrag av 1,000 kronor för varje vårdplats, *än även* — utan hinder av nyssnämnda bestämmelser — statsbidrag till anordnande av 40 nya vårdplatser vid den nuvarande tuberkulossjukvårdsavdelningen vid länslasarettet i Örnsköldsvik i samband med en planerad omändring av nämnda avdelning till ett självständigt sanatorium med ett belopp av 3,000 kronor för varje vårdplats, isoleringsplatser ej inräknade;

III. *dels* medgiva, att det till beviljande åt föreningen för kustvård åt skrofulösa barn föreslagna byggnadsbidraget av högst 120,800 kronor må utbetalas successivt i mån av arbetenas utförande;

IV. *dels* föreskriva, att i övrigt här omförmälda statsbidrag skola i tillämpliga delar utgå, byggnadsbidragen i huvudsaklig överensstämmelse med

de rörande anslag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter stadgade grunderna och evakueringsbidraget i huvudsaklig enlighet med de beträffande anslag till bidrag till driftkostnaderna för dylika anstalter gällande grunderna samt såväl byggnadsbidragen som evakueringsbidraget på de närmare villkor i övrigt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas;

V. *dels ock* medgiva, att Norrbottens läns landsting må — utan hinder därav, att 23 vårdplatser vid tuberkulossjukhuset i Sandträsk blivit nedlagda — berättigas att oavkortat uppbära det statsbidrag av 1,000,000 kronor, som tillerkänts landstinget för uppförande av centralsanatoriet i Sandträsk.

De allmänna bestämmelserna angående bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter äro innefattade i kungörelsen den 27 juni 1914 (nr 292). Statsbidraget utgår enligt dessa allmänna bestämmelser med högst hälften av den verkliga byggnadskostnaden, dock högst 2,000 kronor per vårdplats, samt får uppbäras först sedan anstalten blivit färdig och efter avsyning godkänts av medicinalstyrelsen.

I vissa fall har emellertid medgivits avvikelse från de sålunda fastställda reglerna.

Stiftelsen Solhem. I överensstämmelse med beslut vid 1930 års riksdag har Kungl. Maj:t den 23 maj 1930 beviljat stiftelsen statsbidrag för uppförande, i huvudsaklig överensstämmelse med företedda ritningar, av ett sjukhus för barn, som lede av kirurgisk tuberkulos, med 2,000 kronor för var och en av högst 60 vårdplatser, isoleringsplatser ej medräknade, dock högst till belopp motsvarande hälften av den verkliga byggnadskostnaden, däri ej inräknad utgift för anskaffande av byggnadstomt.

På grund av ändrad byggnadsplan har sjukhuset uppförts så, att antalet vårdplatser nu uppgår till 80. Kostnaderna för sjukhusets uppförande belöpa sig till 354,257 kronor 70 öre, sedan icke rena byggnadskostnader avdragits.

Departementschefen framhåller, att billighetsskäl torde tala för att stiftelsen tillerkännes statsbidrag för jämväl de 20 platser som tillkommit genom ändrad byggnadsplan, att utgå med 40,000 kronor.

Föreningen för kustvård åt skrofulösa barn. År 1930 godkände statsmakterna i sina huvuddrag en av föreningen framlagd plan till fullständig modernisering av kustsanatoriet Apelviken. Vid framläggande av denna plan förutsattes, att kostnaderna för planens genomförande skulle i sin helhet gäldas av statsmedel samt att större delen av de i planen ingående arbetena skulle komma till utförande under budgetåren 1930/1931—1933/1934.

Enligt den framlagda moderniseringsplanen skulle vid sanatoriet anläggas en ny transformatorstation, vilken skulle förses med ny ångturbingenerator och därtill hörande instrumentering. I samband med pågående byggnadsarbeten har föreningen låtit utföra samtliga i planen ingående elektriska installationer. Genom att arbetena kunnat inrymmas i en och samma entre-

prenad hava desamma blivit billigare än som eljest skulle hava varit fallet. Installationskostnaderna, som uppgått till 35,308 kronor 92 öre emot i planen beräknade 37,500 kronor, hava av föreningen bestritts av medel, som eljest skolat användas till underhållsarbeten, vilka emellertid måst uppskjutas.

Departementschefen föreslår nu, att kostnaderna för berörda installationsarbeten, 35,308 kronor 92 öre, skola stanna å statsverket.

Enligt moderniseringsplanen skulle vidare en paviljong vid sanatoriet, paviljong I, nybyggas för en beräknad kostnad av 157,500 kronor. Därvid hade man utgått från att paviljongen blott skulle erhålla en bredd av 12 meter. Då emellertid en paviljong II, vars bredd jämväl från början beräknats till 12 meter, sedermera enligt beslut av statsmakterna erhållit en bredd av 13 meter, har föreningen förutsatt, att även paviljongen I borde erhålla samma bredd. Under denna förutsättning måste kostnaderna för sistnämnda paviljong enligt verkställda beräkningar uppskattas till 181,200 kronor. Av detta belopp skulle enligt föreningens, av departementschefen förordade förslag 120,800 kronor erfordras under nästa budgetår och återstoden under budgetåret 1934/1935.

Under den tid vårdplatserna inom paviljong II på grund av moderniseringsarbetena stått obelagda, har föreningen tillerkänts evakueringsbidrag med 2 kronor 75 öre för varje dylik obelagd vårdplats och dag. Då den nuvarande paviljongen I har 48 vårdplatser och den nya sjukavdelningen icke kunde beräknas bliva tagen i bruk förrän tidigast ett år efter det den gamla rivits, har departementschefen med tillstyrkande av att evakueringsbidrag utbetalas till föreningen beräknat bidraget till 48,180 kronor.

Västernorrlands läns landstings förvaltningsutskott har hos Kungl. Maj:t hemställt, att landstinget måtte — utöver eljest utgående byggnadsbidrag av 2,000 kronor per vårdplats — tillerkännas ett särskilt byggnadsbidrag av 3,000 kronor per vårdplats dels för högst 72 vårdplatser vid en invid länssanatoriet i Sundsvall uppförd och under år 1931 öppnad barnpaviljong, dels ock för planerade 40 vårdplatser vid utbyggnad av tuberkulossjukvårdsavdelningen vid länslasarettet i Örnsköldsvik till självständigt sanatorium. Beträffande barnpaviljongen vid länssanatoriet i Sundsvall har Kungl. Maj:t jämlikt gällande bestämmelser beviljat statsbidrag för 67 vårdplatser, varjämte medicinalstyrelsen tillstyrkt bidrag för ytterligare 5 platser.

Departementschefen har funnit, att förhöjt byggnadsbidrag bör utgå dels för den redan uppförda barnpaviljongen i Sundsvall om 72 vårdplatser, dels ock för de 40 nya vårdplatser, vilka planeras vid tuberkulosanstalten i Örnsköldsvik. Vad angår storleken av det förhöjda bidraget anser departementschefen, att detsamma bör fixeras till 1,000 kronor.

Norrbottens läns landsting har av 1925 års riksdag beviljats bidrag med 1,000,000 kronor till uppförande av en för länet avsedd tuberkulossjukvårdsanstalt (centralsanatorium) med minst 200 vårdplatser, isoleringsplatser ej inräknade. I överensstämmelse med beslut av 1927 års riksdag har Kungl.

Maj:t den 9 juni 1927 meddelat närmare föreskrifter angående de villkor och bestämmelser, som skulle gälla beträffande ifrågavarande bidrag.

Enligt dessa föreskrifter skulle statsbidraget utgå med 1,000,000 kronor, oavsett storleken av de verkliga kostnaderna för anstaltens uppförande. Från detta belopp skulle emellertid, därest i samband med anstaltens tagande i bruk eller dessförinnan vården av tuberkulossjuka å tuberkulossjukhuset i Sandträsk helt eller delvis upphörde, avdrag göras med ett belopp, motsvarande 1,000 kronor för var och en av nedlagda sjukplatser i nyssnämnda tuberkulossjukhus.

Jämte det 1928 års landsting beslutat viss utvidgning av centralsanatoriet, varigenom detta skulle erhålla 288 vårdplatser, har landstinget bestämt, att antalet vårdplatser i tuberkulossjukhuset i Sandträsk skulle bliva 57 i stället för 80. Detta innebar beträffande tuberkulossjukhuset en minskning av antalet vårdplatser med 23, vilket i sin tur medfört minskning av statsbidraget i enlighet med ovan angivna föreskrifter.

Med hänsyn till att centralsanatoriet i sitt numera fullbordade skick inrymmer ett avsevärt större antal vårdplatser än som kan anses hava förutsatts vid bestämmande av det landstinget tillerkända byggnadsbidraget, har det synts departementschefen billigt, att landstinget tillerkännes det beviljade statsbidraget oavkortat.

Vad angår anslagsbehovet för nästa budgetår har detta efter avdrag av disponibelt belopp beräknats till 600,000 kronor.

Utskottet. Vid den prövning, utskottet ägnat förevarande framställningar, har utskottet, vad först beträffar frågan om ytterligare byggnadsbidrag till stiftelsen Solhem, funnit sig böra tillstyrka det härutinnan framställda förslaget. Likaså har utskottet, vad angår framställningarna om ersättning till föreningen för kustvård åt skrofulösa barn för av föreningen utförda elektriska installationsarbeten vid kustsanatoriet Apelviken samt byggnads- och evakueringsbidrag till nämnda förening i anledning av nybyggnad av paviljong I vid sanatoriet, ansett sig kunna biträda vad härutinnan föreslagits. De av Kungl. Maj:t ifrågasatta föreskrifterna beträffande berörda statsbidrag hava ej heller givit utskottet anledning till erinran.

Att Norrbottens läns landsting må — utan hinder därav, att 23 vårdplatser vid tuberkulossjukhuset i Sandträsk blivit nedlagda — oavkortat uppbära det statsbidrag, som tillerkänts landstinget för uppförande av centralsanatoriet i Sandträsk, har utskottet ock funnit sig kunna tillstyrka.

Vad däremot angår frågan om bidrag till Västernorrlands läns landsting, har utskottet väl funnit, att landstinget nedlagt betydande utgifter för tuberkulossjukvården och att landstingets ekonomi är hårt ansträngd. Utskottet hyser emellertid allvarliga betänkligheter mot att medel anvisas till förhöjning av bidrag, som jämlikt gällande bestämmelser beviljats eller må komma att beviljas för redan uppförd anstalt. Med hänsyn härtill finner sig utskottet böra avstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag, i vad det avser förhöjt bygg-

nadsbidrag till den redan uppförda barnpaviljongen om 72 vårdplatser vid länssanatoriet i Sundsvall. — Mot Kungl. Maj:ts förslag om statsbidrag med 3,000 kronor för varje vårdplats för anordnande av 40 nya vårdplatser vid sjukvårdsavdelningen vid länslasarettet i Örnsköldsvik har utskottet icke något att erinra.

Då storleken av det äskade anslaget icke givit utskottet anledning till annan erinran än att detsamma, med anledning av vad ovan föreslagits, bör minskas med 72,000 kronor, får utskottet alltså hemställa,

A) att Kungl. Maj:ts förslag om extra byggnadsbidrag för en vid länssanatoriet i Sundsvall uppförd barnpaviljong icke må vinna riksdagens bifall.

B) att riksdagen må

I. i anledning av Kungl Maj:ts förslag och vid bifall till vad under A) hemställts, till *bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 528,000 kronor;

II. medgiva, att från nämnda anslag må av Kungl. Maj:t beviljas

till *stiftelsen Solhem* — utöver det byggnadsbidrag, som tidigare jämlikt riksdagens medgivande tillerkänts stiftelsen för uppförande av en anstalt för vård av barn med kirurgisk tuberkulos — ett ytterligare byggnadsbidrag av 40,000 kronor,

till *föreningen för kustvård åt skrofulösa barn*

a) såsom ersättning för föreningens kostnader för av föreningen utförda elektriska installationsarbeten vid kustsanatoriet Apelviken ett bidrag av 35,308 kronor 92 öre;

b) för påbörjande av ny paviljong I vid nämnda sanatorium i enlighet med av departementschefen förordat förslag ett byggnadsbidrag av högst 120,800 kronor;

c) för den tid av budgetåret 1933/1934, varunder till statligt driftkostnadsbidrag berättigade vårdplatser inom nämnda paviljong på grund av utförandet av under b) avsedda arbeten icke kunnat vara belagda, ett evakueringsbidrag till belopp av 2 kronor 75 öre för varje dylik obelagd vårdplats och dag;

till *Västernorrlands läns landsting* — utan hinder av gällande bestämmelser i ämnet — statsbidrag till anordnande av 40 nya vårdplatser vid den nuvarande tuberkulossjukvårdsavdelningen vid länslasarettet i Örnsköldsvik i samband med en planerad omändring av nämnda avdelning till ett självständigt sanatorium med ett belopp av 3,000 kronor för varje vårdplats, isoleringsplatser ej inräknade;

III. medgiva, att det till beviljande åt föreningen för kustvård åt skrofulösa barn föreslagna byggnadsbidraget av högst 120,800 kronor må utbetalas successivt i mån av arbetenas utförande;

IV. föreskriva, att i övrigt här omförmälda statsbidrag skola i tillämpliga delar utgå, byggnadsbidragen i huvudsaklig överensstämmelse med de rörande anslag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter stadgade grunderna och evakueringsbidraget i huvudsaklig enlighet med de beträffande anslag till bidrag till driftkostnaderna för dylika anstalter gällande grunderna samt såväl byggnadsbidragen som evakueringsbidraget på de närmare villkor i övrigt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas; samt

V. medgiva, att *Norrbottens läns landsting* må — utan hinder därav, att 23 vårdplatser vid tuberkulossjukhuset i Sandträsk blivit nedlagda — berättigas att oavkortat uppbära det statsbidrag av 1,000,000 kronor, som tillerkänts landstinget för uppförande av centralsanatoriet i Sandträsk.

65:o) **Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 72, sid. 162—171) att

I. nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter, nu 4,525,000 kronor, med 75,000 kronor, till 4,450,000 kronor;

II. medgiva, att Kungl. Maj:t må — med upphävande av vad tidigare blivit i ämnet bestämt — för en tid av tre år, räknat från och med den 5 december 1931, bevilja Norrbottens läns landsting statsbidrag till driftkostnaderna för högst 288 vårdplatser vid centralsanatoriet i Sandträsk med ett belopp, som med 1 krona överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget;

III. medgiva, att Kungl. Maj:t må *ej mindre* — utan hinder av gällande bestämmelser angående statsbidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter — för en tid av ett år, räknat från och med den 1 juli 1933, bevilja Jämtlands läns landsting statsbidrag till driftkostnaderna vid centralsanatoriet Solliden med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att sammanlagda statsbidraget icke för ifrågavarande tid må överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader, *än även* förklara att nämnda statsbidrag må utbetalas halvårsvis efter utgången av juni och december månader, dock att, därest det till Jämtlands läns landsting eller direktionen för ifrågavarande sanatorium utbetalade sammanlagda statsbidraget skulle komma att för någon tid överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader, det skall åligga landstinget eller direktionen att till statsverket återbära det överskjutande beloppet;

IV. föreskriva, att för åtnjutande av de under II och III angivna bidragen i övrigt i tillämpliga delar skola gälla de allmänna bestämmelserna beträffande statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter ävensom de särskilda föreskrifter, som må av Kungl. Maj:t meddelas.

Enligt gällande författningsbestämmelser utgår statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter med 1 krona 75 öre vid tuberkulossjukhus, 1 krona 25 öre vid tuberkulossjukstugor och lasarettsavdelningar och 1 krona 35 öre vid kustsanatorier, allt för dag och patient. Statsbidragen utbetalas beträffande kustsanatorierna kvartalsvis i efterskott och i övrigt halvårsvis i efterskott.

I samband med beviljande av särskilda statsbidrag till uppförande av vissa anstalter i Norrbottens, Jämtlands och Västerbottens län har riksdagen medgivit, att driftkostnadsbidrag till dessa anstalter finge under bestämd kortare tid utgå enligt vissa förmånligare grunder än de eljest gällande.

Vad angår *Norrbottens län* har Kungl. Maj:t genom det under föregående punkt omförmälda beslutet den 9 juni 1927 medgivit, att statsbidrag till driftkostnaderna vid centralsanatoriet i Sandträsk finge, för en tid av tre år efter det sanatoriet blivit genom medicinalstyrelsens försorg avsynat och av styrelsen godkänt, utgå med ett belopp för dag och patient, som med en krona överstege det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock att statsbidraget icke finge överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader samt att, därest tuberkulossjukhuset i Sandträsk före utgången av nyssnämnda treårsperiod helt eller delvis nedlades, det antal sjukplatser i den nya anstalten, för vilket statsbidrag finge åtnjutas med belopp, överstigande det tuberkulossjukhus författningsenligt tillkommande bidraget, skulle reduceras i samma mån, som antalet sjukplatser i tuberkulossjukhuset i Sandträsk minskades.

Med anledning av framställning från *Norrbottens läns landstings förvaltningsutskott* har departementschefen uttalat sig för att tidpunkten, från vilken förhöjt statsbidrag till driftkostnaderna skulle utgå, måtte bestämmas till den 5 december 1931, att det förhöjda statsbidraget finge utgå för samtliga 288 vårdplatser å centralsanatoriet samt att föreskriften, att statsbidraget icke finge överstiga hälften av anstaltens verkliga driftkostnader måtte upphävas.

Beträffande *Jämtlands län* har Kungl. Maj:t den 23 maj 1930, med stöd av vid nämnda års riksdag i ämnet fattat beslut, medgivit, att statsbidrag till driftkostnaderna vid ett centralsanatorium i Jämtlands län — benämnt Solliden — finge för en tid av tre år efter det sanatoriet blivit genom styrelsens försorg avsynat och av styrelsen godkänt, räknat tidigast från och med den 1 juli 1930, utgå med ett belopp för dag och patient, som med en krona överstege det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning, att sammanlagda statsbidraget icke för någon tid finge överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader.

Den 13 mars 1931 medgav därefter Kungl. Maj:t, att ifrågavarande statsbidrag finge utan hinder av beslutet den 23 maj 1930 utbetalas halvårsvis efter utgången av juni och december månader, dock att, därest det till landstinget utbetalade sammanlagda statsbidraget skulle komma att för någon tid överstiga

hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader, det skulle åligga landstinget att till statsverket återbära det överskjutande beloppet.

På grund av dessa bestämmelser har förhöjt statsbidrag till driftkostnaderna vid sanatoriet Solliden utgått alltsedan den 1 juli 1930, och kan sådant bidrag jämväl i fortsättningen utgå för tiden till och med den 30 juni 1933.

Departementschefen har, sedan förvaltningsutskottet i Jämtlands läns landsting inkommit till Kungl. Maj:t med framställning i ämnet, tillstyrkt förhöjt bidrag för driften vid sanatoriet även för tid efter sistnämnda dag, dock med begränsning till ett år. Det extra bidragsbeloppet har synts böra bestämmas till 50 öre per dag och patient, varjämte för dess åtnjutande ansetts böra gälla samma villkor och bestämmelser, som föreskrivits med avseende å det för närvarande utgående bidraget.

För nästkommande budgetår har departementschefen beräknat medelsbehovet till i runt tal 4,450,000 kronor.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag får utskottet hemställa,

att riksdagen må

I. nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter*, nu 4,525,000 kronor, med 75,000 kronor, till 4,450,000 kronor;

II. medgiva, att Kungl. Maj:t må — med upphävande av vad tidigare blivit i ämnet bestämt — för en tid av tre år, räknat från och med den 5 december 1931, bevilja Norrbottens läns landsting statsbidrag till driftkostnaderna för högst 288 vårdplatser vid centralsanatoriet i Sandträsk med ett belopp, som med 1 krona överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget;

III. medgiva, att Kungl. Maj:t må *ej mindre* — utan hinder av gällande bestämmelser angående statsbidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter — för en tid av ett år, räknat från och med den 1 juli 1933, bevilja Jämtlands läns landsting statsbidrag till driftkostnaderna vid centralsanatoriet Solliden med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att sammanlagda statsbidraget icke för ifrågavarande tid må överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader, *än även* förklara att nämnda statsbidrag må utbetalas halvårsvis efter utgången av juni och december månader, dock att, därest det till Jämtlands läns landsting eller direktionen för ifrågavarande sanatorium utbetalade sammanlagda statsbidraget skulle komma att för någon tid överstiga hälften av sanatoriets

enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader, det skall åligga landstinget eller direktionen att till statsverket återbära det överskjutande beloppet;

IV. föreskriva, att för åtnjutande av de under II. och III. angivna bidragen i övrigt i tillämpliga delar skola gälla de allmänna bestämmelserna beträffande statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter ävensom de särskilda föreskrifter, som må av Kungl. Maj:t meddelas.

66:o) **Bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, sid. 171—175) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till resor för vissa patienter vid kustsanatorierna*, nu 65,000 kronor, med 5,000 kronor till 60,000 kronor.

67:o) **Folksanatorierna.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, sid. 175—178) och under erinran, att för ifrågavarande ändamål å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett anslag å 100,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *folksanatorierna* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 50,000 kronor.

68:o) **Understödjande av dispensärverksamhet.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 75, sid. 178 och 179) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *understödjande av dispensärverksamhet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 480,000 kronor.

69:o) **Bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, sid. 180) och under framhållande av att den föreslagna höjningen av förevarande anslag är föranledd av belastningen å anslaget för budgetåret 1931/1932, hemställer utskottet,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag till resor för patienter vid vissa anstalter för radiumbehandling*, nu 100,000 kronor, med 10,000 kronor till 110,000 kronor.

70:o) **Bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus. Bidrag till driften av epidemisjukhus.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 77 och 78, sid. 180—182) och under erinran, att anslag för ifrågavarande ändamål beviljats för innevarande budgetår med respektive 700,000 kronor och 800,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *bidrag till uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 220,000 kronor; samt

b) till *bidrag till driften av epidemisjukhus* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 700,000 kronor.

71:o) **Bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka.** I en inom första kammaren av herr *A. Hjalmarsson* väckt motion, nr 56, har hemställts, att riksdagen måtte, i enlighet med gällande författning bevilja Malmö stad ett efter 57 sjukplatser beräknat anslag av 85,500 kronor till bidrag för uppförandet av stadens sjukhem för kroniskt sjuka.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *K. Magnusson* i Kalmar m. fl. väckt motion, nr 61, hemställts, att riksdagen måtte bevilja Kalmar stad ett efter 22 platser beräknat anslag av 33,000 kronor för uppförande av ett hem för kroniskt sjuka i Kalmar.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet. Vid anmälan av frågan om anslag för bidrag till uppförande m. m. av hem för kroniskt sjuka har departementschefen, under framhållande av att medicinalstyrelsen icke velat motsätta sig ett av granskningsnämnden framlagt förslag om uppskov med medels anvisande för ändamålet under nästkommande budgetår, ansett sig kunna utgå från, att allvarligare betänkligheter ej borde möta mot ett dylikt uppskov under någon kortare tid. Vid sådant förhållande och med hänsyn till det statsfinansiella läget har något anslag för budgetåret 1933/1934 icke äskats.

Ej heller utskottet finner sig nu kunna tillstyrka medels anvisande för ändamålet under nästkommande budgetår. Utskottet vill emellertid — under erinran att 1932 års riksdag såsom sin mening framhållit, att ett avstannande av statens stödjande verksamhet på detta område syntes ur sjukvårdssynpunkt beklagligt — framhålla önskvärdheten av att staten icke allt för länge undandrager sig att lämna bidrag till verksamheten ifråga.

Under hänvisning i övrigt till vad utskottet under punkt 52 anfört får utskottet alltså hemställa,

I:o) att herr Hjalmarssons ovanberörda motion, I: 56, icke må vinna riksdagens bifall; samt

II:o) att herr Magnussons i Kalmar m. fl. motion, II: 61, ej heller må av riksdagen bifallas.

72:o) **Bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, sid. 183 och 184) att till bidrag till driften

av hem för kroniskt sjuka för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 885,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört ett extra förslagsanslag av 615,000 kronor.

Det nu äskade anslagsbeloppet har beräknats med utgångspunkt från att driftbidraget skulle, såsom för närvarande, utgå med 90 öre för dag och patient.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, hemställer,

att riksdagen må till *bidrag till driften av hem för kroniskt sjuka* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 885,000 kronor.

73:o) **Bidrag till nybyggnad för Stockholms vanföreanstalt m. m.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 80, sid. 186 och 187) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, av det föreningen för bistånd åt lytta och vanföra i Stockholm till *bidrag till nybyggnad för Stockholms vanföreanstalt m. m.* av 1931 års riksdag beviljade anslaget å högst 2,554,550 kronor för budgetåret 1933/1934 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 500,000 kronor.

74:o) **Kuratorsverksamhet vid vanföreanstalterna. Eugeniahemmet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 81 och 82, sid. 187—189) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till *kuratorsverksamhet vid vanföreanstalterna* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 12,000 kronor; samt

b) till *Eugeniahemmet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 5,000 kronor.

75:o) **Åtgärder mot utbredning av könssjukdomar.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar (punkt 83, sid. 189 och 190) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande; vilket härmed

anmäles.

76:o) **Kostnader i övrigt för allmän hälso- och sjukvård.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, sid. 190 och 191) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *kostnader i övrigt för allmän hälso- och sjukvård*, nu 15,000 kronor, med 6,000 kronor till 9,000 kronor.

77:o) **Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, sid. 191 och 192) och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats ett anslag å 70,000 kronor för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 60,000 kronor.

78:o) **Bidrag för anställning av distriktssköterskor.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, sid. 192 och 193) att till bidrag för anställning av distriktssköterskor för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 235,000 kronor.

Det för innevarande budgetår anvisade anslaget för ifrågavarande ändamål utgör 220,000 kronor.

Vid beräknandet av anslagsbehovet för nästa budgetår har antagits, att antalet av de med kompetenta befattningshavare tillsatta distriktsskötersketjänsterna skulle vid utgången av budgetåret 1932/1933 komma att uppgå till 493. För envar av dessa tjänster utgår statsbidrag med 500 kronor för år, vilket sammanlagt gör 246,500 kronor. Enär befattningarna tidvis uppehållas av vikarier utan sådan kompetens, att statsbidrag kan utgå, har beloppet avrundats nedåt till 235,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *bidrag för anställning av distriktssköterskor* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 235,000 kronor.

79:o) **Dyrtidshjälp åt distriktssköterskor.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 87, sid. 193) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *dyrtidshjälp åt distriktssköterskor* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 500 kronor.

80:o) **Bidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor och reservbarnmorskor. Dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 88 och 89, sid. 194 och 195) och under er-

inran, att för de ändamål, varom nu är fråga, för innevarande budgetår anvisats anslag å respektive 690,000 kronor och 70,000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) till *bidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor och reservbarnmorskor* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 680,000 kronor; samt

b) till *dyrtidshjälp åt distriktsbarnmorskor m. fl.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 55,000 kronor.

81:o) **Skyddskoppympningen**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 90, sid. 195) att höja det ordinarie förslagsanslaget till skyddskoppympningen, nu 110,000 kronor, med 15,000 kronor till 125,000 kronor.

Genomsnittskostnaden under sist förflutna 5-årsperiod utgör omkring 143,000 kronor. Med hänsyn till väntad minskning av resekostnaderna samt i betraktande av att belastningssiffran för budgetåret 1931/1932 varit ovanligt hög, beroende närmast å smittkoppsepidemin i södra Sverige, har höjningen ansetts kunna begränsas till 15,000 kronor.

Utskottet, som funnit sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *skyddskoppympningen* nu 110,000 kronor, med 15,000 kronor till 125,000 kronor.

82:o) **Karantänsanstalten på Känsö**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 91, sid. 195 och 196) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie anslaget till *karantänsanstalten på Känsö*, nu 14,500 kronor, med 12,100 kronor till 2,400 kronor.

83:o) **Resestipendier åt vissa läkare**. Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 92, sid. 197) hemställer utskottet,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1933/1934 uppföra det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt vissa läkare* utan angivet belopp.

84:o) **Internationella hälsovårdsbyrån i Paris**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93, sid. 197) att höja det ordinarie förslagsanslaget till internationella hälsovårdsbyrån i Paris, nu 6,750 kronor, med 2,625 kronor till 9,375 kronor.

Den föreslagna höjningen av detta anslag är föranledd av kronans depreciering.

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *internationella hälsovårdsbyrån i Paris*, nu 6,750 kronor, med 2,625 kronor till 9,375 kronor.

85:o) **Förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden**. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 94, sid. 197—200) och under erinran, att för ifrågavarande ändamål anvisats ett extra reservationsanslag å 100,000 kronor för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *förbättrad sjukvård inom rikets ödemarksområden* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 87,000 kronor.

86:o) **Sjuktransporter med flygplan**. I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 95, sid. 200—202), och under erinran, att för innevarande budgetår anvisats ett extra reservationsanslag å 90,000 kronor för ifrågavarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *sjuktransporter med flygplan* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 40,000 kronor.

87:o) **Understöd åt J. Henriksson för odling av medicinalväxter m. m.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 96, sid. 204) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *understöd åt J. Henriksson för odling av medicinalväxter m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 500 kronor.

Överståthållarämbetet och landsstaten.

88:o) **Överståthållarämbetet**. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97, sid. 205 och 206) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till stat för överståthållarämbetets kansli, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

dels och nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till överståthållarämbetet, nu 131,800 kronor, med 12,600 kronor till 119,200 kronor.

De av departementschefen föreslagna förändringarna beträffande ifrågavarande anslag hava föranletts av vad chefen för finansdepartementet under rubriken »För flera huvudtitlar gemensamma frågor» anfört med avseende å avlönings- och hyreskostnader. Sålunda har posten för tillfällig förstärkning

av de icke-ordinarie arbetskrafterna — å gällande stat för överståthållarämbetets kansli, 4,378 kronor — höjts med 3,000 kronor, vilket sistnämnda belopp för löpande budgetår ställts till ämbetets förfogande från det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. att användas till bestridande av kansliets utgifter för renskrivning och tillfälliga arbetsbiträden. Vidare har den från anslaget hittills utgående hyresersättningen för överståthållarämbetets kanslis ämbetslokal, 15,600 kronor, överförts till ett nytt under sjätte huvudtiteln uppfört hyresanslag.

Under hänvisning till vad utskottet i sitt utlåtande nr 18 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande stat för överståthållarämbetets kansli, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Stat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsanslag ...	64,400
Vikariatsersättningar, förslagsanslag	2,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	5,600
Tillfällig förstärkning av de icke-ordinarie arbetskrafterna	7,378
Summa kronor	79,378;

samt

b) nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *överståthållarämbetet*, nu 131,800 kronor, med 12,600 kronor till 119,200 kronor.

89:o) **Befattningshavare vid länsstyrelserna.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 98, sid. 206—208) att

dels godkänna ett av departementschefen förordat förslag till ordinarie avlöningsstat för befattningshavare vid länsstyrelserna, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934;

dels ock höja det ordinarie förslagsanslaget till befattningshavare vid länsstyrelserna, nu 4,196,800 kronor, med 138,500 kronor till 4,335,300 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget motsvarar ett belopp av 4,193,000 kronor slutsumman av den för befattningshavare vid länsstyrelserna från och med budgetåret 1932/1933 gällande ordinarie avlöningsstaten, medan återstoden eller 3,800 kronor motsvarar summan av den från och med samma budgetår gällande övergångsstaten för befattningshavare vid länsstyrelserna.

Kungl. Maj:ts förslag innebär ingen annan ändring av vad för innevarande budgetår gäller, än att posten för vikariatsersättningar å ordi-

narie avlöningsstaten, nu 150,000 kronor, höjts med 150,000 kronor till 300,000 kronor samt att posten personligt lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare, nu 23,000 kronor, nedsatts till 11,500 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande ordinarie avlöningsstat för befattningshavare vid länsstyrelserna, att tillämpas från och med budgetåret 1933/1934:

Ordinarie avlöningsstat.	Kronor
Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsanslag*	2,660,000
Vikariatsersättningar, *förslagsanslag*	300,000
Avlöningsförstärkning till landssekreterare och landskamrerare, *förslagsanslag*	124,000
Personligt lönetillägg till landssekreterare och landskamrerare, *förslagsanslag*	11,500
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., *förslagsanslag*	1,211,000
Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m.	15,000
Sakkunniga inventeringsbiträden åt landsfogdarna m. fl., *förslagsanslag*	10,000
Summa kronor	4,331,500;

samt

b) höja det ordinarie förslagsanslaget till *befattningshavare vid länsstyrelserna*, nu 4,196,800 kronor, med 138,500 kronor till 4,335,300 kronor.

90:o) **Expenser och tryckningskostnader vid länsstyrelserna.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 99, sid. 208 och 209) och under erinran om vad utskottet i sitt utlåtande nr 18 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att under avdelningen överståthållarämbetet och landsstaten med rubriken *expenser och tryckningskostnader vid länsstyrelserna* uppföres ett ordinarie förslagsanslag av 915,000 kronor.

91:o) **Vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, sid. 210 och 211) hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna*, nu 290,000 kronor, med 20,000 kronor till 270,000 kronor.

92:o) **Ersättning åt lappfogdar m. m.** I överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 101, sid. 211 och 212) och under erinran om att för ifrågavarande ändamål anvisats ett anslag å 145,000 kronor för innevarande budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *ersättning åt lappfogdar m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 124,000 kronor.

Polisväsendet.

93:o) **Polisväsendet i riket.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 102, sid. 213—223) att till polisväsendet i riket för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000,000 kronor.

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett anslag å 3,650,000 kronor.

Kungl. Maj:ts beräkning av anslagsbehovet för nästa budgetår ter sig på sätt, som framgår av följande tablå:

	Kronor
Den lokala polisorganisationen å landsbygden	1,600,000
Retroaktiva pensionsavgifter för polismän och fjärdingsmän å landsbygden	42,000
Utgifter för extra eller biträdande landsfiskaler m. fl.	320,000
Statspolisorganisationen	1,544,500
Reservpolisorganisationen	215,000
Landstingens polisväsen	5,000
Statspolisintendenten	14,500
Polisskolan i Stockholm	70,000
Polisskolan i Göteborg	7,000
Tidningen »Polisunderrättelser»	66,000
Centralbyrån för fingeravtryck	36,000
Polisbyrån	62,700
Gränskontroll	45,000
Bidrag för grövre brotts upptäckande m. m.	10,000
Summa kronor	4,037,700.

Den sålunda erhållna slutsumman har avrundats till 4,000,000 kronor.

I jämförelse med vad för innevarande budgetår gäller, utvisar den nu gjorda beräkningen följande skiljaktigheter:

Under rubriken statspolisorganisationen hava sammanförts utgifter för de ändamål, som för innevarande budgetår beräknats för nämnda organisation och kriminalpolisorganisationen, tillhopa 1,140,000 kronor, varemot ett i sistnämnda post ingående belopp å 10,000 kronor utbrutits och uppförts under rubriken bidrag för grövre brotts upptäckande m. m. Posten statspolisor-

ganisationen utvisar sålunda i förhållande till motsvarande poster för innevarande budgetår en höjning från 1,130,000 kronor med 414,500 kronor till 1,544,500 kronor. Följande poster hava höjts, nämligen posten »utgifter för extra eller biträdande landsfiskaler m. fl.» från 300,000 kronor med 20,000 kronor till 320,000 kronor, posten »statspolisintendenten» från 11,000 kronor med 3,500 kronor till 14,500 kronor, posten »polisskolan i Stockholm» från 66,000 kronor med 4,000 kronor till 70,000 kronor, posten »centralbyrån för fingeravtryck» från 27,000 kronor med 9,000 kronor till 36,000 kronor och posten »polisbyrån» från 52,000 kronor med 10,700 kronor till 62,700 kronor. Av återstående poster hava följande minskats, nämligen posten »reservpolisorganisationen» från 260,000 kronor med 45,000 kronor till 215,000 kronor och posten »landstingens polisväsen» från 30,000 kronor med 25,000 kronor till 5,000 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herrar *H. Hagberg* och *J. H. Brädefors* väckt motion, nr 129, vari föreslagits, att riksdagen måtte besluta »stryka anslaget i femte huvudtiteln till polisväsendet».

Utskottet. Utskottet har funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t i skilda hänseenden föreslagit under förevarande punkt. Härav följer, att utskottet avstyrker motionärernas yrkande.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar Hagbergs och Brädefors' ovanberörda motion, II: 129, till *polisväsendet i riket* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000,000 kronor.

94:o) **Vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 103, sid. 223—226) att till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,230,000 kronor.

För innevarande budgetår har för ifrågavarande ändamål anvisats ett anslag å 1,000,000 kronor.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till *vissa ersättningar åt befattningshavare vid polis- och åklagarväsendet* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 1,230,000 kronor.

95:o) **Särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 104, sid. 226 och 227) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *särskild polisverksamhet för uppdagande av olovlig införsel av spritdrycker, lönnbränning m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra anslag av 200,000 kronor.

Diverse.

96:o) **Tilltälliga åtgärder för lindrande av nöd m. m. bland befolkningen i Norrbottens län.** I två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 60, inom första kammaren av herr *P. Sandström* och den andra, nr 142, inom andra kammaren av herr *O. W. Lövgren m. fl.*, har hemställts, att riksdagen ville ställa ett belopp av 100,000 kronor till länsstyrelsens i Norrbottens län förfogande till lindrande av nöd och till meddelande av hjälp till självhjälp för medborgare, som på grund av omständigheterna äro i trängande behov av hjälp.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras yrkande anförda skälen får utskottet hänvisa till förstnämnda motion.

Utskottet.

Såsom av statsrådsprotokollet (sid. 229) framgår, har länsstyrelsen i Norrbottens län hos Kungl. Maj:t gjort framställning om anslag å förslagsvis 100,000 kronor att användas för tillfälliga hjälpåtgärder för lindrande av nöd m. m. bland befolkningen i Norrbottens län.

Vid anmälan av detta anslagsäskande har departementschefen anfört, bland annat, att det icke kunde förnekas, att befolkningen i Norrbottens län i stor utsträckning hade att kämpa med betydande ekonomiska svårigheter och att behovet av hjälpåtgärder från det allmännas sida vore framträdande. Enligt departementschefens mening syntes emellertid detta behov, i den mån så kunde ske, böra tillgodoses på annat sätt än det av länsstyrelsen avsedda, varvid särskilt åtgärder, som åsyftade att befrämja upprätthållandet av produktionen, borde komma under övervägande.

Då utskottet delar departementschefens mening härutinnan, får utskottet alltså hemställa,

att herrar Sandströms samt Lövgrens m. fl. förevarande motioner, I: 60 och II: 142, icke må vinna riksdagens bifall.

97:o) **Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar.** På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 105, sid. 229) hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra förslagsanslag av 10,000 kronor.

98:o) **Skrivmaterialier och expenser, ved m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 106, sid. 230 och 231) och under erinran om vad utskottet i sitt utlåtande nr 18 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader, hemställer utskottet,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.*, nu 1,000,000 kronor, med 825,000 kronor till 175,000 kronor.

99:o) **Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen. Provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående ifrågavarande anslag (punkterna 107—109, sid. 231 och 232) avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtanden; vilket härmed

anmäles.

100:o) **Tryckningskostnader.** Under hänvisning till vad utskottet i sitt utlåtande nr 18 anfört angående redovisning å riksstaten av anslagen till expenser och tryckningskostnader får utskottet, med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 110, sid. 232 och 233), hemställa,

att riksdagen må nedsätta det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader*, nu 229,976 kronor, med 109,985 kronor till 119,991 kronor; dock att i anslaget må få göras den jämkning, som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Övriga ordinarie anslag.

101:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under femte huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under femte huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, må i riksstaten för budgetåret 1933/1934 uppföras med oförändrade belopp.

Stockholm den 7 mars 1933.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Kvarnzelius*, *Lindblad*, *Widell*, *Olof Olsson*, *Bergqvist*, *Nilsson* i Malmö, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Oscar Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Carlsson* i Gävle och *Asplund* samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Holmgren*, *Jansson* i Falun, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Persson* i Fritorp, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Norsell*, *Isacson*, *Skoglund* och *Hultman* med undantag därav att i behandlingen av

punkt 13 deltagit herr *Nylander* i st. f. herr Widell,
punkterna 32—101 deltagit herr *Bergström* i st. f. herr Oscar Olsson,
punkterna 54—100 deltagit herr *I. Holmgren* i st. f. herr Carlsson i Gävle.

Reservationer:

vid *punkt 27* (utvidgning av tvångsarbetsanstalten i Landskrona m. m.) av herr *Stridlund*.

vid *punkt 31* (främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.) av herrar *Lindblad*, *Widell*, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Johansson* i Fredrikslund, *B. Holmgren*, *Strindlund*, *Persson* i Fritorp, *Skoglund* och *Hultman*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet har funnit sig böra tillstyrka vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen. Med allt beaktande av den gagneliga verksamhet, som genom statsunderstöd till nykterhetsnämnderna och sammanslutningar av nykterhetsnämnder befrämjas, har utskottet med hänsyn till det statsfinansiella läget alltså ansett sig icke kunna biträda motionärernas yrkande.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herr Oscar Olssons m. fl. och herr Olssons i Gävle m. fl. motioner, I: 54 och II: 159, i vad desamma skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag, till *främjande av nykterhetsnämndernas verksamhet m. m.* för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 63,000 kronor.»

vid *punkt 39* (ersättning åt Stockholms stad för viss fattigvård m. m. åt gammalsvenskbybor) av herr *Strindlund*.

vid *punkt 64* (bidrag till uppförande och inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter) av herr *Strindlund*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag oförändrat och förty hemställa,

att riksdagen må

I. till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1933/1934 anvisa ett extra reservationsanslag av 600,000 kronor;

II. medgiva, att från nämnda anslag må av Kungl. Maj:t beviljas

till stiftelsen Solhem — — — 40,000 kronor,

till föreningen för kustvård åt skrofulösa barn

a) såsom ersättning — — — 35,308 kronor 92 öre;

b) för påbörjande — — — högst 120,800 kronor;

c) för den — — — och dag;

till Västernorrlands läns landsting *ej mindre* — utöver det byggnadsbidrag, som jämlikt gällande bestämmelser beträffande statsbidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter tillerkänts eller må komma att tillerkännas landstinget för uppförandet av en vid länssanatoriet i Sundsvall anordnad barnpaviljong med 72 vårdplatser — ett extra byggnadsbidrag av 1,000 kronor för varje vårdplats, *än även* — utan hinder av nyssnämnda bestämmelser — statsbidrag till anordnande av 40 nya vårdplatser vid den nuvarande tuberkulossjukvårdsavdelningen vid länslasarettet i Örnsköldsvik i samband med en planerad omändring av nämnda avdelning till ett självständigt sanatorium med ett belopp av 3,000 kronor för varje vårdplats, isoleringsplatser ej inräknade;

III. medgiva, att — — — arbetenas utförande;

IV. föreskriva, att i — — — Kungl. Maj:t bestämmas;

V. medgiva, att — — — i Sandträsk.

vid *punkt 101* (övriga ordinarie anslag) av herr *Svensson* i Kompersmåla, *Johansson* i Fredrikslund, *Persson* i Fritorp och *Skoglund*, som beträffande ordinarie förslagsanslaget till *Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens konferens m. m.*, vilket anslag av Kungl. Maj:t i förslaget till riksstat för budgetåret 1933/1934 upptagits med oförändrade belopp 25,000 kronor, ansett att utskottet bort i anslutning till granskningsnämndens förslag hemställa om minskning av anslaget med 6,500 kronor till 18,500 kronor.

Stockholm 1933. K. L. Beckmans Boktr.